

**PATENDIAMET
TÖÖSTUSOMANDI
APELLATSIOONIKOMISJON**

Otsus nr 1812-o

Tallinn, 22.03.2022

Avaldus nr 1812 – kaubamärgi „STENBOCK“ (taotlus nr M201800794) registreerimise vaidlustamine

Tööstusomandi apellatsioonikomisjon (edaspidi komisjon), koosseisus Tanel Kalmet (eesistuja), Ingrid Matsina, Edith Sassian, vaatas läbi **Riigikantselei** (edaspidi vaidlustaja; esindaja patendivolnik Raivo Koitel) 30.04.2019 vaidlustusavalduse kaubamärgi „STENBOCK“ (taotlus nr M201800794, taotluse esitamise kuupäev 27.07.2018, avaldamise kuupäev 1.03.2019; edaspidi vaidlustatud kaubamärk) registreerimise vastu **AS ESTIKO** (edaspidi taotleja; esindaja patendivolnik Anneli Kapp) nimele klassis 43 (*toitlustusteenused; toitlustusteenindus; restoraniteenused; baariteenused; kohvikuteenused; selverestoraniteenused; toiduskulptuuride tegemine; toiduvalmistusseadmete rent; toolide, laudade, laudlinade, klaasnõude üürimine, rentimine, laenus*).

Menetluse käik

1) Vaidlustaja on 30.04.2019 esitanud vaidlustusavalduse, milles on leitud, et vaidlustatud kaubamärgi registreerimine on vastuolus kaubamärgiseaduse (KaMS) § 9 lg 1 p-des 6–9 ja § 10 lg 1 p-des 2, 3 ja 6 ning Tööstusomandi Pariisi konventsiooni artiklitega 6ter ja 6quinquies lõikes B sätestatuga, seoses varasema õigusega arhitektuuriobjekti nimetusele, üldtuntud kaubamärgile ning muule varasemale õigusele ja muule riikliku tähendusega sümbolile „STENBOCKI MAJA“. Vaidlustaja algne nõue oli tühistada Patendiameti otsus registreerida vaidlustatud kaubamärk ja kohustada Patendiametit jätkama menetlust komisjoni otsuses toodud asjaolusid arvestades.

Komisjon võttis vaidlustusavalduse menetluse **14.05.2019**. Avaldus toimetati taotlejale kätte (kätte saadud samal päeval) ning talle teatati kooskõlas tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse (TÕAS) § 48² lõikega 2 kohustusest teatada kirjalikult komisjonile enne 15.07.2019, kas ta soovib vaidlustusavaldusele vastu vaielda.

11.07.2019 (uuesti 15.07.2019) esitas taotleja komisjonile teate, et menetlusosalised on asunud kompromisslääbirääkimistesse. Kooskõlas TÕAS § 48² lõikega 1 esitasid menetlusosalised ühise taotluse leppeperioodi pikendamiseks kuni 12 kuuni. Taotluses oli märgitud, et menetlusosaline või menetlusosalised annavad komisjonile koheselt teada, kui läbirääkimised lõpevad kompromissiga või kui üks pooltest soovib läbirääkimistest väljuda. **18.07.2019** teatas komisjon menetlusosalistele, et vastavalt nende ühisele taotlusele on komisjon pikendanud leppeperioodi kuni tähtpäevani 14.05.2020. Komisjoni eelmenetluse alustamise uueks tähtpäevaks on 15.05.2020.

4.06.2020 (kirjalikus vormis 11.06.2020) esitas **taotleja** komisjonile teate, et ta vaidleb avaldusele vastu. Kooskõlas TÕAS § 49 lõikega 6 andis taotleja esindaja teada, et menetlustähtaja möödumise tingis esindaja viibimine töövõimetuslehel 25.04.–15.05.2020 (mis oli lisatud) ning tema asendamise ajutine võimatus Eestis lahvatanud COVID-19 viiruse ja selle oluliste mõjude tõttu ettevõtete töökorraldusele.

15.06.2020 teatas **komisjon** vaidlustajale, et taotleja on teatanud oma soovist vaidlustusavaldusele vastu vaielda. Vaidlustusavalduse leppeperiood on lõppenud ning komisjon alustab eelmenetlust. Kooskõlas TÕAS § 48³ lõikega 1 andis komisjon vaidlustajale tähtaja avalduse põhjenduste ja tõendite esitamiseks või täiendamiseks hiljemalt 17.08.2020.

2) 17.06.2020 palus **vaidlustaja** komisjonilt komisjoni 28.05.2020 kirja ja taotleja töövõimetuslehe (seda polnud kaubamärgitaotleja avaldusele lisatud) edastamist. Taotleja juurdles, et kuivõrd komisjon määras 15.06.2020 vaidlustajale tähtpäeva põhjenduste ja tõendite esitamiseks, siis kas see tähendab, et komisjon on võtnud arvesse taotleja põhjendused tähtpäeva eiramise osas. Kui see on nii, siis vaidlustaja kaalus sellele vastuväite esitamist ning komisjonilt kiirendatud menetluse läbiviimise (TÕAS § 48⁴) taotlemist.

19.06.2020 vastuses menetlusosalistele **komisjon** täpsustas, et taotleja 11.06.2020 teates on viidatud mitte 28.05.2020, vaid 28.05.2019 saadetud komisjoni kirjale. Komisjon edastas küsitud töövõimetuslehe, mis komisjoni hinnangul ei sisaldanud terviseandmeid. Samuti selgitas komisjon järgmist. 11.07.2019 esitasid menetluse pooled ühise avalduse leppeperioodi pikendamiseks kooskõlas TÕAS § 48² lõikega 1, et pidada kompromisslääbirääkimisi. Ühisavalduses oli märgitud, et menetlusosaline või menetlusosalised annavad koheselt teada, kui läbirääkimised lõpevad kompromissiga või kui üks pooltest soovib läbirääkimistest väljuda. 18.07.2019 saatis komisjon pooltele teate, mille kohaselt komisjon on "pikendanud vaidlustusavalduse nr 1812 leppeperioodi kuni tähtpäevani 14.05.2020. Komisjoni eelmenetluse alustamise uueks tähtpäevaks on 15.05.2020." Vaatamata 11.07.2019 allkirjastatud avalduses väljendatud kavatsusele ei olnud menetlusosaline ega menetlusosalised komisjonile hiljemalt 14.05.2020 teada andnud, et läbirääkimised lõppesid. Komisjon eeldas, et läbirääkimised jätkuvad. Kuna leppeperioodi pikendamine üle 12 kuu ei ole seaduse järgi võimalik, oleks läbirääkimiste jätkamiseks pidanud olema taotletud menetluse peatamist, mida aga kumbki pooltest teinud ei olnud. Läbirääkimiste läbikukkumise korral oleks aga pidanud aga olema esitatud ka taotleja teade vastuvaidlemise soovi või selle puudumise kohta, mida samuti esitatud ei olnud. Seega oli komisjonini jõudnud teave menetlusosaliste edasiste kavatsuste kohta puudulik ning see välistas menetlusega edasimineku. Komisjon märkis, et ei ole välistatud, et ebaselgus läbirääkimiste seisu kohta oli ka menetluse pooltel ning taotleja, kellel oli kohustus leppeperioodi lõpuks teatada, kas ta soovib vaidlustusavaldusele vastu vaielda, teadmiste kohaselt läbirääkimised jätkusid 14.05.2020 seisuga (või 25.04.2020 seisuga, millal algas töövõimetusperiood). Komisjonile ei ole teada, kas vaidlustaja andis mitte ainult komisjonile, vaid ka taotlejale alust arvata, et läbirääkimised nimetatud kuupäeva seisuga jätkuvad, kuid kui see nii oli, puudus taotleja esindajal mõistlik ajavaru, et asjaolusid kliendiga kaaluda ja teatada komisjonile oma soovist vaidlustusavaldusele vastu vaielda – mis on nii taotleja huvide kaitseks vajalik kui ka TÕAS § 48² lõike 2 kohaselt kohustuslik. Neid asjaolusid arvestades luges komisjon taotleja teate tähtaegseks lugemist põhjendatuks ning kiirendatud menetluse kohaldamine on samu asjaolusid arvestades välistatud. Kui taotleja soov on vaidlustusavaldusele vastu vaielda, kuid tal ei ole võimalik sellekohast huvi mõistliku aja jooksul väljendada ning komisjon kohaldab seetõttu kiirendatud menetlust, on tal õigus pöörduda TÕAS § 64 lõike 1 kohaselt kohtusse, kus vaidlus algaks otsast peale; selline lahendus ei vastaks TÕAS § 38 mõttele ning muudaks komisjoni menetluse puhtalt formaalseks.

3) 14.08.2020 esitas **vaidlustaja** vaidlustusavaldust täiendavad põhjendused ja tõendid. Vaidlustaja märkis, et vaidlustusavaldusele eelnes vaidlustaja 16.04.2019 pöördumine taotleja poole, milles vaidlustaja väljendas omapoolset mittenõustumist kaubamärgitaotleja registreerimise ja selle võimaliku kasutamise (lisa 1). Taotleja vastas pöördumisele 26.04.2019 (lisa 2). Peale vaidlustusavalduse esitamist komisjonile kinnitas taotleja 6.07.2019, et taotleja soovib lahendada vaidluse kompromissiga, mistõttu palusid pooled pikendada leppeperioodi. Leppeperiood pikendati kuni 14.05.2020, peale mida (15.05.2020) pidi komisjon alustama eelmenetlust. Taotleja ei teavitanud komisjoni seaduses ettenähtud tähtajaks 14.05.2020, kas ta vaidleb avaldusele vastu. Taotleja esitas kirjaliku teate komisjonile 11.06.2020 ilmselt peale meeldetuletust. Komisjon teavitas osapooli eelmenetluse alustamisest 15.06.2020 ja määras vaidlustajale tähtpäeva põhjenduste ja tõendite esitamiseks.

Vaidlustaja teatas, et ta esitas 10.10.2019 taotlejale omapoolse seisukoha võimaliku kokkuleppe osas. Kuivõrd tegemist on sisuliselt avaliku võimu teostamise sümboli ja sisuliselt ametiasutuse (valitsusasutuse) nimetusega (võib öelda, ka et ühe tähtsaima riigi asutuse või valitsusameti nimetus – „STENBOCKI MAJA“ on Eesti Vabariigi oluliste institutsioonide nagu Riigikantselei asukoht, peaministri esindus ja tööruumid ning seal toimuvad valitsuse istungid ja valitsuse, ministrite pressikonverentsid ning lisaks tähtsate riiklike külaliste vastuvõttud ja banketid, samuti on tegemist märgilise väärtusega arhitektuuriobjekti ja -nimetusega), ei näinud vaidlustaja võimalust kaubamärgi „STENBOCK“ registreerimiseks taotleja nimele ja palus taotlejal menetlusökonomikast lähtuvalt see ise Patendiametist tagasi võtta. Sisuliselt oli tegemist juba varasemas 16.04.2019 pöördumises väljendatud seisukoha kordamisega. Vaatamata vaidlustaja korduvatele meeldetuletustele teatas taotleja vaidlustajale alles 7.05.2020, et taotleja ei soovi taotlust tagasi võtta (lisa 3 – kirjavahetus seoses läbirääkimistega). Vaidlustaja leidis, et taotleja ei järginud leppeperioodil heas usus toimimise põhimõtet ja viivitas tahtlikult. Taotleja, kui ta ka nägi, et kokkuleppemenetlus ei vii pooli rahuldava kokkuleppeni, saab komisjonile esitada taotluse leppeperiood ennetähtaegselt lõpetada, mis omakorda kiirendab kogu avalduse menetlust (TÕAS § 48² lg 3).

Veelgi olulisemaks rikkumiseks pidas vaidlustaja seda, et taotleja ei järginud TÕAS § 48² lg 2 kohustuslikku nõuet – teine menetlusosaline (taotleja) pidi komisjonile enne leppeperioodi lõppemist 14.05.2020 kirjalikult teatama, kas ta vaidleb avaldusele vastu. Selle nõude järgimine/mittejärgimine muudab oluliselt avalduse menetluse kulgu ja sisulist käsitlust komisjoni poolt. Nimelt juhul, kui teine menetlusosaline ei teata enne leppeperioodi lõppemist, et ta vaidleb avaldusele vastu, rakendab komisjon tulenevalt TÕAS § 48⁴ lõikest 1 kiirendatud menetlust ja rahuldab avalduse oma otsust põhjendamata selles osas, milles see ei ole ilmselt põhjendamatu (nt otsused 1805-1807-o). Lisaks, kui teine menetlusosaline ei teata omapoolsest vastuvaidlemisest, siis tegemist on sisuliselt omaksvõtuga, et avaldusel on õiguslikult põhjendatud alus. Samuti ei kaasata taotlejat edasisse menetlusse e tal ei võimaldata omapoolseid kirjalikke seisukohtasid esitada (TÕAS 48³ lg 2). Komisjon on väljakujunenud õiguspraktikas (nt otsused 1150-o, 1645-o) asunud seisukohale, et kui taotleja ei ole pidanud vajalikuks esitada vaidlustusele oma seisukohtasid, mis õigustaksid vaidlustatud kaubamärgi registreerimist, siis sellist käitumist on alus pidada kaudseks vaidlustusavaldusega nõustumiseks. Tuues paralleelse tsiviilkohtumenetluse seadustikuga (TsMS), saab vaidlustaja poolt esitatud faktilised väited taotleja poolt lugeda omaksvõetuks (TsMS § 231 lg 4) ning komisjon võib vaidlustusavalduse rahuldada n.ö tagaseljaotsusega vaidlustuses märgitud ja asjaoludega õiguslikult põhjendatud ulatuses (TsMS § 407 lg 1). Võrdluseks, kui vaidlustaja ei esita tähtpäevaks omapoolseid põhjendusi ja tõendeid, lükkatakse avaldus komisjoni koosseisu eesistuja ainuiskulise otsusega põhjendamatu tagas (TÕAS 48⁴ lg 2). Kuivõrd taotleja tähtaeg teavitada soovist avaldusele vastu vaielda lõppes 14.05.2020, saatis vaidlustaja komisjonile 3.06.2020 vastavasisulise järelepärimise. 15.06.2020 teavitas komisjon vaidlustajat taotleja soovist avaldusele vastu vaielda, kusjuures lisatud taotleja teade on kuupäevaga 11.06.2020, mis on vastuolus TÕAS 48² lg 2 kohustusliku tingimusega.

Taotleja põhjendas menetlustähtaja möödumist esindaja viibimisega töövõimetuslehel (25.04.2020 kuni 15.05.2020) ning tema asendamise ajutise võimatusega seoses COVID-19 viiruse mõjudega ettevõtete töökorraldusele. Vaidlustaja ei pidanud taotleja selgitust põhjendatuks ja eluliselt usutavaks ning nägi selles taotleja katset eksitada komisjoni tegemaks talle soodsat otsust (menetlustähtaja ennistamine). Komisjoni eksitamine väljendub komisjoni 19.06.2020 e-kirjas toodust. Vaidlustaja märkis, et leppeperioodi pikendamine seaduses ettenähtud tähtaja võrra on poolte endi huvides lahendada vaidlus kompromissiga ja seega on ka üksnes poolte endi huvides teavitada komisjoni läbirääkimiste jätkumisest peale seaduses määratud leppeperioodi lõppemist ja sellest tulenevalt ka vajadusel taotleda menetluse peatamist. Seadus ei näe ette võimalust, et komisjon võiks omaalgatuslikult eeldada läbirääkimiste jätkumist ka peale leppeperioodi lõppemist, vaid saamata taotlejalt seadusest tulenevalt kohustuslikku teadet vastuvaidlemise osas (seda saab tõlgendada kui läbirääkimiste ebaõnnestumist ja vastuvaidlemise soovist mitteteatamist kui avalduse omaksvõttu), oleks komisjon seadusest tulenevalt pidanud peale leppeperioodi lõppemist TÕAS § 48¹ lg 2 kohaselt alustama kiirendatud menetlust ehk minema menetlusega seaduses ettenähtud korras edasi. Samuti pidas vaidlustaja vaele komisjoni järeldust, et pooltel võis olla ebaselgus läbirääkimiste seisu üle. Taotleja teatas ise 7.05.2020 vaidlustajale (olles samal ajal töövõimetuslehel!) läbirääkimiste lõpetamisest (lisa 3) – taotleja teatas, et ei soovi vaidlustatud kaubamärgitaotlust ise tagasi võtta ja tuleb jätkata vaidlusega. Samuti leidis vaidlustaja, et komisjoni teavitamine võimalike läbirääkimiste jätkumise osas on ennekõike taotleja huvides ja initsiatiiv, sest tema õigusi piiratakse (tema kaubamärgitaotlus on vaidluse objektiks). Seetõttu on vale eeldada, et vaidlustaja võis kuidagi anda komisjonile (ja ka taotlejale) alust arvata, et läbirääkimised jätkuvad ka peale 14.05.2020. Lisaks faktidele (taotleja 7.05.2020 e-kiri) ei näe ka seadus sellisele tõlgendusele ruumi.

Vaidlustaja pidas märkimisväärseks, et taotleja esindaja ei olnud ka töövõimetuslehel naastes teadlik avaldusega seotud tähtpäeva lõppemisest 14.05.2020. Seda saab järeldada asjaolust, et ilmselt edastas komisjon (3.06.2020 või 4.06.2020, mis on tuletatav komisjoni 19.06.2020 e-kirjast), tulenevalt vaidlustaja 3.06.2020 päringust, taotlejale omapoolse päringu, millele taotleja reageeris 4.06.2020 teatega (kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teade), kinnitades seda ka kirjalikult 11.06.2020 (teade, mis edastati 15.06.2020 vaidlustajale). Kui komisjon poleks taotlejale vastavat teadet (meeldetuletust) saatnud, poleks taotleja ilmselt ise märganud seda komisjonile saata. Seoses sellega on vaidlustaja arvamusel, et taotleja esindaja on eiranud patendivoliniku hoolsuskohustust menetlustähtpäevade jälgimise osas (vt 1758-o, 28.02.2019). Kui taotleja esindaja oleks piisava hoolduskohustuse rakendamisel olnud teadlik 14.05.2020 menetlustähtpäevast, poleks talle olnud ka probleem sel samal kuupäeval, mil ta teavitas vaidlustaja esindajat (7.05.2020), teavitada ka komisjoni kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, et taotleja vaidleb avaldusele vastu ja hiljem töövõimetuslehel naastes kinnitada see ka kirjalikult üle. Asjaolu, et taotleja esindaja ei teinud seda ka koheselt peale töövõimetuslehel naasmist 15.05.2020, vaid tegi seda alles peale komisjoni pöördumist kas 3.06.2020 või 4.06.2020, näitab üheselt, et ta polnud 14.05.2020 menetlustähtpäevast teadlik. Vastavalt patendivoliniku seaduse § 5 lg 1 p-le 3 peab patendivolinik pidama õigusteenuse osutamisega seotud toimingute nimekirja. Nimekirja pidamine tähendab ka menetlustähtaegade jälgimist – patendivolinikul on kohus-

tus hoolitseda selle eest, et toiming oleks tehtud õigeaegselt. Menetlustähtaja eiramine (ja/või selle mitteteadmised) tähendab, et patendivolinikul (patendivoliniku büroos) on ebapiisav tähtpäevade seire süsteem, mis omakorda tähendab, et tegemist ei ole üksiku inimliku eksimusega (mis võiks olla erandkorras vabandata tähtaja minetamisel), vaid hooletusega (nõuetekohase hoolsuskohustuse täitmata jätmisega). Teisisõnu puudus taotlejapoolne *due care* (1758-o). Samuti ei saa vaidlustaja hinnangul lugeda põhjendatuks taotleja esindaja asendamise ajutist võimatust tulenevalt COVID-19 mõjudele ettevõtete töökorraldusele. Eriolukord Eesti Vabariigis kuulutati välja juba 12.03.2020 ning mai keskpaigaks oli ettevõtetal kaks kuud aega kohaneda muutunud töökorraldusega. Lisaks on taotleja esindaja patendivoliniku büroos mitmeid patendivolinikke, kes oleksid konkreetse patendivoliniku asemel (teda töövõimetuslehel olles asendades) saanud tähtajaks komisjoni avaldusele vastuvaidlemisest teavitada (tegemist on formaalse ühelauselise teavitusega). Seda oleks võinud teha ükskõik kes patendivoliniku büroost ja patendivolinik oleks hiljem töövõimetuslehel naastes saanud vajadusel selle veel kirjalikult üle kinnitada (piisava tähtpäevade seire süsteemi korral oleks ta tähtpäevast teada saanud koheselt töövõimetuslehel tööpostile naastes). Kuna seda aga ei tehtud, saab sellest järeldada, et taotleja esindajal (ja patendivoliniku büroos) on ebapiisav tähtpäevade seire süsteem, mis omakorda tähendab, et tegemist ei olnud üksiku inimliku eksimusega. Nagu nähtub lisast 3, siis vaatamata töövõimetuslehel olemisest saatis taotleja esindaja vaidlustaja esindajale 7.05.2020 e-kirja, milles teatas, et taotleja ei soovi oma kaubamärgitaotlust ise tagasi võtta ja tuleb jätkata vaidlusega. Sellest saab järeldada, et taotleja esindaja täitis vähemalt 7.05.2020 töökohuseid ja tema asendamine polnud vajalik, mistõttu oli tal võimalik teavitada ka komisjoni. Järelikult on vaidlustaja hinnangul eluliselt ebasusutavad taotleja põhjendused menetlustähtpäeva möödumise lubatavuse osas.

Vaidlustaja märkis, et kuna taotleja ise informeeris vaidlustajat läbirääkimiste lõppemisest, oli tal ka võimalus ja mõistlik aeg väljendada omapoolset huvi avaldusele vastu vaidlemiseks, mistõttu on ebaõige järeldus, et kui taotleja ei väljendanud ettenähtud tähtajaks oma soovi avaldusele vastu vaielda, siis komisjoni kiirendatud menetlus muudaks justkui komisjoni menetluse formaalseks. Ka TÕAS § 48⁴ lõike 1 kohaselt ei toimu automaatselt (formaalne) avalduse rahuldamine vaidlustaja kasuks, vaid komisjon, andes esmalt vaidlustajale võimaluse esitada avaldusele omapoolsed põhjendused ja tõendid, rahuldab avalduse oma otsust põhjendamata üksnes selles osas, milles see ei ole ilmselt põhjendamatu. Järelikult, isegi kui taotleja ei vaidle avaldusele vastu, annab komisjon omapoolse sisulise hinnangu vaidlustaja põhjendustele ja tõenditele. Taotleja, kes ei avalda soovi avaldusele vastu vaielda, väljendab ka sellega oma passiivset tahteavaldust ehk omaksvõttu sellele, mis toob kaasa seaduses ettenähtud tagajärjed. Sarnane sanktsioon on seaduses ette nähtud ka vaidlustajale – kui ta vastavalt TÕAS § 48⁴ lõikele 2 ei esita tähtajaks omapoolseid põhjendusi ja tõendeid, lükatakse avaldus põhjendamatuks tagasi. Kokkuvõttes palus vaidlustaja seaduse ees võrdset kohtlemist ja mitte rakendada kehtivat õigust valikuliselt (võimaldades taotlejal põhjendamatuks ennistada menetlustähtpäev) ning vastavalt TÕAS § 48⁴ lõikele 1 jätkata avalduse kiirendatud menetlust taotlejat kaasamata ja rahuldada avaldus otsust põhjendamata selles osas, milles see ei ole ilmselt põhjendamatu.

Vaidlustuse õiguslikult põhjendatud alust ja ulatust pidas vaidlustaja tõendatuks järgnevate asjaoludega. Tulenevalt KaMS § 72 lõikest 14 kohaldatakse Patendiameti tehtud otsuse peale esitatud avalduse lahendamisel ning otsuse tühistamise korral uue otsuse tegemisel taotluse kohta, mis on esitatud enne 1.04.2019 ja mille kohta on tehtud otsus pärast 1.05.2004, taotluse esitamise ajal kehtinud kaubamärgi registreerimisest keeldumise aluseid ja lähtutakse asja menetlemise ajal kehtivast menetlusnormist. Vaidlustatud kaubamärgitaotlus esitati 27.07.2018 ja järelikult kohanduvad siin sel ajal kehtinud registreerimisest keeldumise alused. Lisaks tulenevalt KaMS § 72 lõikest 13, kui kaubamärgi registreerimise otsus on tehtud enne 1.04.2019, võib asjast huvitatud isik vaidlustada taotleja õiguse kaubamärgile KaMS § 41 lõike 2 järgi ka KaMS § 9 lõikes 1 sätestatud õiguskaitset välistava asjaolu olemasolul.

Vaidlustaja leidis, et taotlejal puudub õigus või õigustatud huvi nimetusele „STENBOCK“ ning tal puudub mistahes seos riigi esindusfunktsiooni ja valitsusasutuse ülesannete täitmise ja nendega kaasnevate ülesannetega (www.estiko.ee/grupist), mida nimetus „STENBOCKI MAJA“ endas vaieldamatult esindab ja kannab. Õigustuseks või õigustatud huviks ei piisa üksnes sellest, et taotleja on esitanud kaubamärgi registreerimistaotluse ning selle registreerimisel pidi taotleja mõistma, et ta kahjustab sellega varasemat õigust nimele „STENBOCKI MAJA“, kasutab enda huvides ebaausalt ära selle mainet ja kõige üldisemalt häirib sellega vaidlustaja tegevust. Vaidlustaja viitass siinjuures analoogia korras domeenivaidluste komisjoni 20.07.2020 otsusele asjas 20-1a-334 seoses domeeninime keeleamet.ee vaidlustamise ja üleandmisega Eesti Vabariigile (meedia.internet.ee/files/DVK%20otsus%20keeleamet_EIS_2020%2007%2020.pdf, vt ka domeenivaidluste komisjoni reglemendi p-d 15.4.a ja 15.6.c, www.internet.ee/domeenivaidlused/domeenivaidluste-komisjoni-reglement).

KaMS § 9 absoluutsed õiguskaitset välistavad asjaolud ei näe ette vaidlustaja varasema õiguse olemasolu, vaid need kaitsevad üldist avalikku huvi (nii kolmandaid isikuid kui ka tarbijaid üldise

eksitamise, tähiste väärkasutuse ja heade tavadega vastuolu vastu). KaMS § 10 suhteliste õiguskaitsset välistavate asjaolude osas tugineb vaidlustaja järgnevatele varasematele õigustele tähisele „STENBOCKI MAJA“:

- muu varasem õigus või riikliku tähendusega sümbol – riigi oluliste institutsioonide asukoht, täitev- võimu e igapäevase riigijuhtimise teostamise keskpunkt ja sümbol (riigi ametiasutuse või valitsusasutuse nimetus) ning kõrge sümboolse väärtusega tähis;
- üldtuntud kaubamärk, kuivõrd seda kasutatakse lisaks ka kaubamärgi tähenduses muuhulgas ka klassi 43 teenuste osas;
- märgilise väärtusega arhitektuuriobjekti nimetus.

Vaidlustaja leidis, et lisaks registrisse kandmisele (nt registreeritud kaubamärk või ärinimi) võivad varasemad õigused olla ka muud kehtivad õigused, näiteks üldtuntud kaubamärk või arhitektuuriobjekti nimetus, mis ei pruugi olla registreeritud kinnistu nimi, katastriüksuse nimi või aadress või ka muu varasem õigus või riikliku tähendusega sümbol, milleks võib olla näiteks ka riigi, kohalike omavalitsuste ja nende asutuste nimed (analoogia korras vt domeenivaidluste komisjoni reglemendi p 2.11 varasema õiguse sisustamisel, www.internet.ee/domeenivaidlused/domeenivaidluste-komisjoni-reglement).

Vaidlustaja selgitas, et Stenbocki maja on 18. sajandi lõpust pärit klassitsistlik hoone Tallinnas Toompea põhjaserval (Rahukohtu t. 3), mille omanikuks on Eesti Vabariik ning see on Eesti Vabariigi oluliste institutsioonide nagu Riigikantselei (www.riigikantselei.ee) asukoht, peaministri esindus ja tööruumid ning seal toimuvad valitsuse istungid (www.valitsus.ee), kabinetinõupidamised, valitsuse ja ministrite pressikonverentsid, mida kantakse sagedasti üle ja kajastatakse nii Internetis (nt valitsuse kodulehel, s.h Youtube'is) kui ka üleriiklikus meedias (uudistesaaated televisioonis, raadios, trükimeedias, Internetis). Esimene Vabariigi valitsuse istung peeti Stenbocki majas 8.08.2000 (lisad 4, 5a-c, 6, 7, 8, 9, 10a-b). Hoone ise on ka kultuurimälestis (lisad 11a-b). Põhjenduste tekstis esitas vaidlustaja Stenbocki maja valitsuse pressikonverentsi taustaseina pildi, millel olid kujutatud mustal taustal riigivapp ja sõnad „VABARIIGI VALITSUS“ ning selle all väiksemas kirjas „STENBOCKI MAJA“. Samuti toimuvad seal valitsuse tasandil tähtsate riiklike külaliste vastuvõttud ja siseriiklikud arutelud ja vastuvõttud, nt kohtumised ettevõtjatega jmt (lisad 12, 15, 16). Tegemist on riigi esindusruumidega ning vastuvõttudega kaasnevad ka pidulikud banketid, lõuna- ja õhtusöögid, kontserdid jmt (lisad 12, 13 (toitlustamine Stenbocki majas), 14 (peaministri pidulikud lõunasöögid Stenbocki majas, 31.05.2016, 26.01.2015)). Järelikult on vastuvõttudega kaasnevad tegevused seotud ka Nizza klassifikaatori klassi 43 teenustega. Vastavate teenustega seoses on kasutusel ka Stenbocki nimetuse ja sümboolikaga abivahendid (nt erinevad lauatarbed, salvrätid, veinid, toitlustuse ja toitlustusteenindusega seonduva teenindava personali ametirõivad jmt, lisa 17). Välja on töötatud eraldi „STENBOCKI MAJA“ stiiliraamat (lisa 18). Avalikkus teab lisaks valitsuse asukohale ja pressikonverentsidele (mis kajastatakse uudistes ja ajakirjanduses) Stenbocki maja ka kui igaaastast avalikku õuemuusika korralduskohta. Samuti toimuvad Stenbocki majas avalikud külastused (avatud uste päevad) ja ekskursioonid (lisad 19, 20, 21). Lisaks kasutatakse „STENBOCKI MAJA“ esist erinevate pikettide ja ühiskondlike probleemide arutelude korraldamiseks, mis samuti tõstab selle tähise üldist teadlikkust ja tuntust (lisa 22).

Seoses tähise „STENBOCKI MAJA“ laialdase avaliku (üld)tuntusega märkis vaidlustaja, et tulenevalt TsMS § 231 lõikest 1 ei ole vaja tõendada asjaolu, mida kohus loeb üldtuntuks. Üldtuntuks võib kohus lugeda asjaolu, mille kohta saab usaldusväärset teavet menetlusvälistest allikatest. Analoogia korras märkis vaidlustaja, et tõendama ei pea asjaolusid, mis on üldtuntud ja mille kohta saab ka komisjon usaldusväärset teavet menetlusvälistest allikatest (e Internetist, ajakirjandusest). Vaidlustaja palus komisjonil seda põhimõtet arvesse võtta esitatud väljavõteteliste tõendite osas ja arvestada, et sarnaseid tõendeid võib esitada veel hulgi (küsimus ei ole esitatud tõendite koguses, vaid asjaolu, mida nende valikuliste väljavõtetega tõendatakse). Vaidlustaja leidis, et pole vajadust esitada korduvaid ja dubleerivaid materjale ajakirjandusest jm avalikest allikatest kui juba esitatutest on nähtav, et neid võib esitada suurel hulgal.

Vaidlustaja kinnitas, et ta ei ole andnud vastavalt KaMS § 10 lõikele 2 taotlejale luba vaidlustatud kaubamärgi registreerimiseks klassi 43 teenuste osas. Samuti puudub vaidlustaja luba vastavalt KaMS § 9 lg 1 p-dele 8 ja 9.

KaMS § 9 lg 1 p 6 kohaselt ei saa õiguskaitsset tähis, mis oma olemuselt võib tarbijat eksitada. KaMS § 9 lg 1 p 7 kohaselt ei saa õiguskaitsset tähis, mis on vastuolus avaliku korra või heade tavadega. Vaidlustaja selgitas, et ta näeb vaidlustatud kaubamärgi registreerimisel ja võimalikul kasutamisel isiku(te) poolt, kes ei kannu endas Eesti Vabariigi institutsioonidega seonduvaid assotsiatsioone, olulist ohtu eksitamisele nii avalikkuse silmis kui ka tähise päritolu, teenuse osutamise aja ja koha ning omaduste osas. Samuti on selline riikliku tähise kasutamine vastuolus avalikku korra ja heade (äri)tavadega. Vaidlustaja viitas analoogia korras veelkord domeenivaidluste komisjoni 20.07.2020 otsusele 20-1a-334 keeleamet.ee. Vaidlustatud kaubamärgi registreerimisel klassi 43 teenuste osas võib avalikkus

(tarbija) saada eksitavad vastavate teenuste omaduste ja päritolu osas, justkui saaks oma juubelipeole või pulma tellida Stenbocki maja toitlustaja, kes toitlustab ka nt välisriikide juhte, või saaks rentida lauatarbeid ja/või mööblit, mida kasutab Eesti Vabariigi valitsus, või on tegemist väga esinduslike (riigipeade) lauatarvikutega jne. Paljud tähtsad otsused tehakse restoranides vm pidulaudade taga. Kui nt restorani nimetusena võetakse kasutusele tähis „STENBOCK“ ja kui ajakirjandusse või sotsiaalmeediasse tuleb uudis, et „STENBOCKis“ võeti vastu oluline (poliitiline) otsus/deklaratsioon (nt uue poliitilise liikumise algatamine (illustratiivne näide, www.err.ee/1120836/uu-uhenderakonna-nimeks-saab-est-tulevikuerakond), erakondade valmispeed vmt), siis avalikkuse ja meedia kõrgendatud tähelepanu all (mida vaieldamatult tähis „STENBOCK“ on) võib see uudis kaasa tuua avalikkuse eksitamise, justkui Vabariigi Valitsus oleks selle otsuse/deklaratsiooniga kuidagi seotud. Sellise kaubamärgi kasutamisel võivad väga kergesti tekkida tänapäeval väga levinud libauudised ja valearusaamad. Samuti on oht, et teatud ringkonnad võivad hakata seda nimetust avalikkust eksitavalt sihilikult kuritarvitama (valitsust ja kogu Eesti Vabariiki kompromiteerivalt) või kitsalt enda (äri)huvides ära kasutama (saades n-ö tasuta reklaami/kõlapinda Eesti Vabariigi arvelt). Libauudised võivad külvata ka asjatut paanikat – nt „STENBOCKis“ banketi käigus saadi tervisemürgitus, mis võib seada avalikkuses kahtluse alla Vabariigi juhtkonna elu ja tervise, et justkui toimus tervisemürgituse intsident Vabariigi valitsuse esindusruumides (2018 juulikuus oli toidumürgituse intsident ühest tuntud Tallinna restoranis, www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/tipprestoran-noa-kulastajad-sattusid-toidumurgistusega-haiglasse-teistest-sama-kehti-restoranidest-kaebusi-siiani-ei-ole-tulnud?id=83088877). Järelikult võib sellise nimetuse registreerimine (ja kasutamine) olla lisaks eksitamisele ka vastuolus avaliku korra või heade (äri)tavadega ning selle registreerimine on vastuolus KaMS § 9 lg 1 p-dega 6 ja 7.

KaMS § 9 lg 1 p 8 kohaselt ei saa õiguskaitset tähis, mille registreerimisest tuleb keelduda Pariisi konventsiooni artikli 6ter alusel, kui registreerimiseks puudub õiguspädeva asutuse või ametiisiku kirjalik luba. KaMS § 9 lg 1 p 9 kohaselt ei saa õiguskaitset tähis, mis sisaldab lippu, vappi või muud sümbolit, millele Pariisi konventsiooni artiklis 6ter sätestatu ei laiene, kuid mille registreerimine on vastuolus avaliku huviga, ja puudub pädeva asutuse või ametiisiku kirjalik luba. Pariisi konventsiooni art 6ter lg 1a sätestab, et kokku on lepitud lükata tagasi konventsiooni osalisriikide liidu riikide vappide, lippude ja teiste riiklike embleemide, nende poolt kehtestatud ametlike märkide ning kontroll- ja garantiimärkide, samuti kõige selle, mis heraldika seisukohalt on jäljendamine, registreerimine kaubamärgina või tema koostisosana, samuti keelata vastavate abinõudega nende kasutamine ilma pädevate organite loata. Sama artikli lõike 10 kohaselt ülaltoodud sätted ei takista kasutamast artikli 6quinquies lõigu B p 3 sätete kohaselt õigust registreerimist tagasi lükata või seda kehtetuks tunnistada kaubamärkide suhtes, mis sisaldavad selleks volituste puududes vappe, lippe ja teisi riiklike embleeme või ametlikke märke ja tempelmärke, mis on tarvitusele võetud liidu liikmesriigis, samuti rahvusvaheliste valitsustevaheliste organisatsioonide eraldusmärke, mis on loetletud artikli lõigus (1). Artikkel 6quinquies lg B p 3 sätestab, et kaubamärkide registreerimise, millele artikli kehtivus laieneb, võib tagasi lükata või kehtetuks tunnistada, kui märgid on vastuolus moraali või avaliku korraga ja eriti, kui neil on avalikkust eksitav iseloom. On olemas kokkulepe selle kohta, et märki ei või käsitleda avaliku korraga vastuolus olevana sel ainsal põhjusel, et see ei vasta mingile märkide kohta käivale seadussättele, välja arvatud juhud, kui see säte ise puudutab avalikku korda. Pariisi konventsioon räägib tähise kaubamärgina registreerimisest tagasilükkamisest, kui see sisaldab volituste (nõusoleku) puududes muuhulgas teisi riiklike embleeme või ametlikke märke, mis on riigis tarvitusele võetud. Ka KaMS § 9 lg 1 p 9 märgib, et õiguskaitset ei saa tähis, mis sisaldab muud sümbolit, millele Pariisi konventsiooni artiklis 6ter sätestatu ei laiene, kuid mille registreerimine on vastuolus avaliku huviga, ja puudub pädeva asutuse (Riigikantselei) või ametiisiku (Riigisekretär) kirjalik luba.

KaMS 1.04.2019 kehtima hakanud redaktsioon täpsustab § 9 lg 1 p-s 9 toodud lisades sinna veel ka p 9¹ „mis sisaldab kõrge sümboolse väärtusega tähist“. Vastavalt seletuskirjale KaMS, TÕAS ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu juurde võetakse lisatava sättega Eesti õiguses üle direktiivi artikli 4 lg 3 p b, mille kohaselt liikmesriik võib sätestada, et kaubamärki ei ole lubatud registreerida, kui see sisaldab kõrge sümboolse väärtusega tähist, eelkõige religioosset sümbolit. Seletuskirjas märgitakse, et Eestis on seni olnud praktikas probleeme eelkõige ajalooliste sümbolitega, nt pronksõduri kuju, nõukogude korra sümbolid, sõna „Rahvarinne“ koos sümbolitega jms, mis tähendab, et seda saab laiendada ka tähistele „STENBOCK“ ja „STENBOCKI MAJA“. Säte annab võimaluse keelduda registreerimast sümbolit, mille puhul puudub sobiv isik, kellelt sümboli kasutamiseks luba küsida, kuid mida ei peaks kaubamärgina registreerima.

Vaidlustaja hinnangul on ta tõendanud, et tähis „STENBOCKI MAJA“ on riigi oluliste institutsioonide asukoht, täitevvõimu e igapäevase riigijuhtimise teostamise keskpunkt ja sümbol (riigi asutuse või valitsusasutuse nimetus – taas analoogia domeenivaidluste komisjoni reglemendi p-ga 2.11) ning kõrge sümboolse väärtusega tähis ja lisaks ka riiklik embleem või ametlik märk, mida kasutatakse ka ametlikus sümboolikas (vt näiteks valitsuse pressikonverentsi taustaseina pilt ja lisa 10; „STENBOCKI MAJA“ stiiliramat, lisa 18, sümboliga logo kasutamine lk 9–17); selle tähise kasutamise kohta ametli-

ku märgina ja ka eraldi kasutusnäiteid erinevatel objektidel on esitatud lisas 17. Vaidlustaja viitas analoogia korras veel domeenivaidluste komisjoni 20.07.2020 otsusele 20-1a-334. Kuivõrd vaidlustaja pole andnud omapoolset nõusolekut vaidlustatud kaubamärgi registreerimiseks, tuleb selle registreerimisest keelduda KaMS § 9 lg 1 p-de 8 ja 9 alusel koostoimes Pariisi konventsiooni art 6ter lõikega 1(a) ja 10 ning 6quinquies lg B p-ga 3.

KaMS § 10 lg 1 p 2 kohaselt ei saa õiguskaitsset kaubamärk, mis on identne või sarnane varasema kaubamärgiga, mis on saanud õiguskaitsese identsete või samaliigiliste kaupade või teenuste tähistamiseks, kui on tõenäoline kaubamärkide äravahetamine tarbija poolt, sealhulgas kaubamärgi assotsieerumine varasema kaubamärgiga. Vastavalt KaMS § 5 lg 1 p-le 1 saab õiguskaitsese kaubamärk, mis on üldtuntud. KaMS § 11 lg 1 kohaselt loetakse varasemaks kaubamärgiks kaubamärk, mis omandas üldtuntuse varem. Vaidlustaja oli arvamisel (ja esitas tõendeid), et tema varasem tähis „STENBOCKI MAJA“ on üldtuntud kaubamärk muuhulgas ka klassi 43 teenuste osas, kuivõrd see leiab otsest kasutamist ka toitlustusteenuste ja sellega kaasnevate teenuste osas. Samuti on see varem kasutusele võetud (2000. a. suvel). KaMS § 7 lg 2 teise lause kohaselt palus vaidlustaja lugeda kaubamärk „STENBOCKI MAJA“ üldtuntuks muuhulgas klassi 43 teenuste osas. Sellest tulenevalt saab vaidlustaja tugineda üldtuntud kaubamärgile kui varasemale õigusele.

Euroopa Kohus on arvamisel, et direktiivi nr 89/104/EMÜ art 5 lg 1 lit b (KaMS § 10 lg 1 p 2 analoog) järgi on olemas kaupade või teenuste segiajamise oht, kui avalikkus võib uskuda, et kaubamärkidega tähistatud kaubad või teenused pärinevad samast ettevõttest või majanduslikult seotud ettevõtete grupist. Segiajamisohu olemasolu tuleb hinnata igal üksikjuhul kõiki asjaolusid arvestades (6.10.2005 otsus C-120/04; Medion AG vs. Thomson multimedia Sales Germany & Austria GmbH). Kaubamärkide äravahetamiseni sarnasus, sh assotsieeruvuse tõenäosuse igakülgne hindamine peab tuginema vastandatud kaubamärkide üldmuljel nende visuaalse, foneetilise ja semantilise tähenduse sarnasuse osas, arvestades eelkõige kaubamärkide eristatavaid ja domineerivaid osi. Hinnang peab arvestama ka varasemat lisaeristusvõimet, mille varasemale kaubamärgile on andnud tema (üld)tuntus, maine või staatus. Assotsieerumise tuvastamisel on oluline, kas mingi elemendi olemasolu võib tekitada tarbijas assotsiatsiooni talle juba tuntud teisele omanikule kuuluvate kaupadega. Kaubamärkide segiajamise tuvastamise asjaolud on tuntud Euroopa Kohtu otsustest C-251/95 (11.11.1997, SABEL vs Puma) ja C-39/97 (29.09.1998, Canon Kabushiki Kaisha vs Metro-Goldwyn-Mayer Inc). Euroopa Kohus on leidnud järgmist: „Õiguskaitsese täpsed tingimused sisustab segiajamise tõenäosus, mis sõltub mitmetest asjaoludest, eriti kaubamärgi tuntusest turul, kasutatud või registreeritud kaubamärgiga seotud assotsiatsioonidest, kaubamärgi ja võrreldava tähise ning vastavate kaupade ja teenuste sarnasusest“. KaMS § 10 lg 1 p-s 2 nimetatud juhul piisab kaubamärgi äravahetamise tõenäosusest, s.t see ei pea olema reaalselt toimunud (Riigikohtu 30.03.2006 lahend nr 3-2-1-4-06 p 32). Euroopa Kohtu otsuse C-342/97 Lloyd Schufabrik Meyer & Co. GmbH v Klijsen Handel BV (22.06.1999, p 17) kohaselt on kaubamärkide äravahetamise tõenäosus risk, et avalikkus võib uskuda, et kaubad ja teenused tulevad samalt ettevõtelt või temaga majanduslikult seotud ettevõtelt. Seejuures tuleb arvestada asjaoluga, et keskmisel tarbijal on harva võimalus teostada otsest erinevate märkide võrdlust ning ta peab üsaldama talle neist meelde jäänud kujutist. Sisuliselt kasutab tarbija umbmäärast mälestust. Sellest tulenevalt on ilmselge, et sarnasuse kõrge aste suurendab kaubamärkide äravahetamise tõenäosust. Lisaks tuleb kaubamärkide äravahetamise tõenäosuse hindamisel arvestada põhimõttega, et märkide sarnasus ning kaupade ja teenuste sarnasus on omavahelises vastastikusel seoses sellisel, et mida sarnasemad on võrreldavate kaubamärkide kaubad ja teenused, seda erinevamad peavad olema need kaubamärgid ning vastupidi (C-39/97 p 17). Käesoleval juhul on võrreldavad kaubamärgid vaidlustaja hinnangul äravahetamiseni sarnased ja nendega osutatavad teenused on identsed. Samuti, mida tugevam on kaubamärgi eristusvõime, seda tõenäolisemalt võidakse kaubamärgid ära vahetada. Sarnasus isegi ainuüksi ühes aspektis võib kaasa tuua kaubamärkide äravahetamise tõenäosuse esinemise (C-251/95 p 24). Tähisteid tuleb Euroopa Kohtu praktika kohaselt võrrelda kolmest aspektist – visuaalne, foneetiline ning kontseptuaalne (täenduslik ja semantiline) aspekt. Kui sarnasus esineb kasvõi ühes aspektis, loetakse tähised sarnasteks (T-434/07 SOLVO, p 50-53).

Vaidlustaja märkis, et võrreldavad tähised on sõnamärgid: „STENBOCKI MAJA“ vs „STENBOCK“. Kaubamärkide äravahetamise hindamisel on üldjuhul määrava tähtsusega sõnaliste osade sarnasuse ning domineerimise olemasolu või puudumine. Tarbija mälu talletub eelkõige sõnaline osa, mille järgi ta järgnevatel kordadel, teistes turusituatsioonides oma valikuid teeb. Tarbijal on, viidates tähistatavatele kaupadele või teenustele, lihtsam öelda nende kaupade või teenuste nime kui kirjeldada kaubamärgi koosseisus olevat kujunduslikku elementi (vt komisjoni otsused 889-o, 8.03.2007; 912-o, 26.06.2007; 972-o, 27.02.2008 jt). Sõnaline osa on see, mis annab kõige tõenäolisemalt kogu kaubamärgile nime. Järelikult tuleb KaMS § 10 lg 1 p 2 keeldumisaluse analüüsimisel käsitleda võrreldavate tähistete sõnalisi elemente ning hinnata neis sisalduvate sõnade domineeruvust. Vaidlustaja tähis koosneb kahest sõnast – vaidlustatud kaubamärgiga identsest sõnast „STENBOCK“ ning kirjeldavast ja seega ka eristusvõimetust osast „MAJA“ (vt ka 1156-o). Asjaolu, et vaidlustaja tähise sõna „MAJA“ on

kirjeldav ja teisejärguline, tuleneb nt ka asjaolust, et inglise keeles kasutatakse sellest tõlkevormi „HOUSE“ (lisad 23a-b). Järelikult tuleb tähiste õiguskaitse seisukohalt jätta kirjeldav sõnaosa „MAJA“ kõrvale ja analüüsida eristusvõimelisi sõnalisi elemente „STENBOCK“, kui olulisi osasid tähistest. Ka Pariisi konventsiooni art 6bis räägib olulisest osast märgist – märgi oluline osa kujutab endast niisuguse üldtuntud märgi taasesitust või jäljendit, mis võib põhjustada äravahetamist teise märgiga. Visuaalsest aspektist on tegemist identsete sõnadega ning tõenäoline on tähiste äravahetamine tarbija poolt, sealhulgas tähiste assotsieerumine varasema tähisega. Ka foneetiliselt on mõlemad sõnad identsed ja järelikult on ka tõenäoline tähiste äravahetamine tarbija poolt, sealhulgas tähiste assotsieerumine varasema tähisega. Kontseptuaalselt on tegemist Eesti tarbija jaoks neutraalsete sõnadega (puudub keeleline tähendus) ja semantilisest aspektist on need jällegi identsed. Vaidlustaja soovis tugineda veel asjaolule, mis toob esile suurema äravahetamise tõenäosuse esinemise riski. Nimelt on Euroopa Kohtu seisukohtade kohaselt kaubamärkide äravahetamise tõenäosus suurem, mida eristusvõimelisem on varasem kaubamärk (C-251/95 p 24), ning sellest tulenevalt omavad kõrge eristusvõimega kaubamärgid kas *per se* või siis tulenevalt nende omandatud mainest turul laiemat kaitset kui seda on väiksema eristusvõimega kaubamärgid (p 18). Vaidlustaja pidas oluliseks, et Euroopa Kohus on lahendis C-251/95 leidnud, et keskmine tarbija tajub tavaliselt kaubamärki tervikuna ja ei analüüsi tema erinevaid detaile. Lisaks tuleb arvesse võtta nn „ebatäpset meenutust“ kaubamärkidest – tarbijatel on reaalses turusituatsioonis harva võimalus kaubamärke vahetult võrrelda. Kaubamärkide võrdlemisel tuginevad tarbijad paratamatult ebatäpsele meenutusele neist ning sellest tulenevalt on ilmselge, et sarnasuse kõrge aste suurendab kaubamärkide äravahetamise tõenäosust. Seega oli vaidlustaja arvamusel, et olukorras, kus tarbija näeb vaidlustatud tähist, võib eeldada, et tarbija seostab seda tähist sama valdkonnaga seonduvalt vaidlustaja tähisega „STENBOCKI MAJA“ sarnasusest otseselt vaidlustajaga (identsete nimede puhul eeldavad tarbijad, et neil on sama majanduslik päritolu). Seda nimetatakse ka kaubamärgialases õiguspraktikas parasiitluseks või tuntud kaubamärgi kiiluvette asumist (*free-riding*). Kontseptuaalsest aspektist lähtuvalt seostab (samastab) avalikkus (sh keskmine tarbija) „STENBOCKi“ nimetust kas laiendiga või ilma Eesti Vabariigiga (riigi või valitsusasutusega laiemalt). Vaidlustaja viitas taas analoogia korras domeenivaidluste komisjoni 20.07.2020 otsusele. Kõikvõimalikest nimevariantidest on taotleja otsustanud võtta kasutusele just sellise, mis on nii visuaalselt, foneetiliselt kui ka kontseptuaalselt identne vaidlustaja varasema tähisega, mistõttu on ilmselge, et selliselt on tõenäoline kaubamärkide äravahetamine tarbija poolt, sealhulgas kaubamärgi assotsieerumine varasema kaubamärgiga. Sellist nimevalikut ei saa pidada juhuslikuks (vt otsus 1176-o, 30.04.2012).

KaMS § 10 lg 1 p 2 kohaldamise teiseks eelduseks on kaupade/teenuste identsus ja/või sama- liigilisus. Euroopa Kohus on oma otsustes ja ka Patendiamet on oma praktikas korduvalt viidanud, et mida sarnasemad on kaubamärgid, seda suurem peab olema erinevus kaupade/teenuste vahel ning vastupidi. Sama põhimõtte on väljendatud otsuse C-39/97 p-s 17. Komisjon on lahendis 1156-o (29.10.2010) leidnud, et tähis, mida on kasutatud näiteks kultuuri-, kunsti- ja käsitöövaldkonnas, omab kaasnevat kaitset ka nt toitlustusvaldkonnas, kuna kultuuritegevuse kõrval pakutakse küllastajatele ka toitlustamist (lähedalt seotud ala). Komisjon leidis selles lahendis, et on tõenäoline, et tarbija, tarbides taotleja pakutud teenuseid tähise „ANTONIUS“ all, võib arvata, et vaidlustaja („ANTONIUSE ÖÜ“) ja taotleja poolt pakutavad teenused pärinevad samast allikast või teenusepakkujad on omavahel mingil viisil seotud. Ka käesolevas asjas on vaidlustatud tähise toitlustusteenus lähedalt seotud „STENBOCKI MAJA“ tegevuse ja olemusega, kuivõrd ka seal pakutakse külalistele toitlustusteenust (banketid, vastuvõtud, koosolekud, nõupidamised, ümarlauad) ja meelelahutust (kontserdid, sh avalikud kontserdid). Ka teiste toitlustusettevõtjate poolt on tavapärase, et nad reklaamivad end kui „STENBOCKI MAJA“ toitlustajat (lisad 13, 14) – arusaavavalt on see prestiižne, kui oled saanud osutada toitlustusteenust „STENBOCKI MAJAs“. Kui aga üks toitlustaja võtab ainuisikuliselt kasutusele kaubamärgi „STENBOCK“ ja hakkab selle alt toitlustusteenust osutama, on tõenäoline, et tarbija hakkab seda seostama vaidlustaja „STENBOCKI MAJAGA“ või tekib tal arusaam, et tegemist on Riigikantselei, valitsuse ja väliskülaliste ametliku toitlustajaga (taotlejal on justkui seos vaidlustajaga). Sellisel juhul ei toimi aga kaubamärgi funktsioon – kaubamärk on tähis, millega on võimalik eristada ühe isiku kaupa või teenust teise isiku samaliigilisest kaubast või teenusest (KaMS § 3). Kokkuvõttes teenuste identsus ja samaliigilisus suurendab veelgi tõenäosust tähiste äravahetamiseks tarbija poolt, sealhulgas vaidlustatud tähise assotsieerumist vaidlustaja varasema tähisega.

KaMS § 10 lg 1 p 3 kohaselt ei saa õiguskaitset kaubamärk, mis on identne või sarnane varasema registreeritud või registreerimiseks esitatud kaubamärgi või valdavale enamusele Eesti elanikkonnast tuntud kaubamärgiga, millel on õiguskaitse teist liiki kaupade või teenuste tähistamiseks, kui hilisema kaubamärgiga võidakse ebaausalt ära kasutada või kahjustada varasema kaubamärgi mainet või eristusvõimet, mis oli omandatud hilisema kaubamärgi registreerimise taotluse esitamise kuupäevaks või prioriteedikuupäevaks. Ka KaMS § 10 lg 1 p 3 keeldumisaluse analüüsimisel tuleb käsitleda võrreldavate tähiste sõnalisi elemente ning hinnata neis sisalduvate sõnade domineeruvust. Eelnevalt on vaidlustaja tõendatud, et võrreldavad tähised on identsed ja omavahel assotsieeruvad ning võrrelda-

vad teenused on identsed ja tervikuna samaliigilised. Tulenevalt KaMS § 10 lg 1 p 3 sisust märkis vaidlustaja, et Euroopa Kohus on 9.01.2003 otsuses (C-292/00 Davidoff & Cie SA and Zino Davidoff SA v Gofkid Ltd, p-d 17 ja 25) leidnud, et direktiivi 89/104/EEC art-le 4(4)(a) „ei või anda tõlgendust, mis viiks selleni, et mainekate kaubamärkide kasutamisel identsete või samaliigiliste kaupade või teenuste osas oleks selle õiguskaitsse piiratum kui sama tähise kasutamisel eriliigiliste kaupade või teenuste osas”. Eelnevast tulenevalt on ilmne, et mainekate kaubamärkide õiguskaitsse kohaldub ka identsete ja samaliigiliste kaupade osas. Euroopa Kohus on selgitanud ka EL kaubamärgimääruse art 8(5) (vastab KaMS § 10 lg 1 p-le 3) (tungivat) põhjust otsuse T-215/03 (22. 03. 2007, Sigla vs OHIM, Elleni Holding) p-s 35: „.../ Seepärast tagab määruse nr 40/94 artikli 8 lõige 5 maineka kaubamärgi kaitsse kõigi identsete või sarnaste kaubamärkide taotluste vastu, mis võivad mõjutada ettekujutust sellest kaubamärgist isegi siis, kui taotletava kaubamärgiga tähistatud kaubad või tooted ei ole analoogsed nendega, mille jaoks varasem mainekas kaubamärk on registreeritud.“ KaMS § 10 lg 1 p 3 (aga ka määruse art 8(5) ja ka direktiivi art 5(2)) normikoosseis ei näe ette, et kaubamärkide sarnasus esineks sellisel määral, mis võib kaasa tuua vaadeldavate kaubamärkide tarbijapoolse (avalikkuse) äravahetamise tõenäosuse. Oluline on vaid kaubamärkide sarnasus, mis on palju madalam kriteerium, kui seda on kaubamärkide äravahetamise tõenäosuse kriteerium. Seega tuleb tõendada kaubamärkide sarnasust, mitte aga nende tarbijapoolse (avalikkuse) äravahetamise tõenäosust. Sellist direktiivi art 5(2) tõlgendust on kinnitanud ka Euroopa Kohus otsuse C-408/01 (23.10.2003, Adidas Salomon AG ja Adidas Benelux B.V. vs Fitnessworld Trading Ltd) p-des 27-31: „.../ peab mainima algusest peale, et erinevalt kaubamärgidirektiivi artiklist 5(1)(b) [analoogne KaMS § 10 lg 1 p-le 2], mida rakendatakse vaid siis, kui osas avalikkuses esineb äravahetamise tõenäosuse oht, artikkel 5(2) [analoogne KaMS § 10 lg 1 p-le 3] rajab mainekate kaubamärkide kasuks õiguskaitsse, mille rakendamiseks ei ole vaja sellist äravahetamist. Artiklit 5(2) rakendatakse situatsioonides, kus õiguskaitsse spetsiifiliseks tingimuseks on kaubamärgi kasutamine ilma tungiva põhjusega, mis põhjustab varasema kaubamärgi eristatavuse või maine ärakasutamist või kahjustamist (C-425/98 Marca Mode, p-d 34 ja 36). Kaubamärgidirektiivi artiklis 5(2) viidatud kaubamärgi ja tähise sarnasuse olemasolu tingimuseks on eelkõige visuaalsete, foneetiliste või kontseptuaalsete elementide sarnasus (viide seoses direktiivi artikliga 5(1)(b) kohtuasjale C-251/95, p. 23 ja C-342/97, p-d 25 ja 27). Kaubamärgidirektiivi artiklis 5(2) viidatud rikkumised /.../ on teatud astme kaubamärgi ja tähise vahelisest sarnasusest tulenev tagajärg ja sellest tulenevalt seostab huvitatud avalikkuse osa kaubamärki ning tähist, teisiti öeldes, avalikkus tuvastab nendevahelise seose, kuigi see ei aja neid segadusse (C-375/97 General Motors p 23). Sellise seose olemasolu, just nagu äravahetamise tõenäosust direktiivi artikli 5(1)(b) kontekstis, peab hindama globaalselt, arvesse võttes kõiki tegureid, mis on asjakohased juhtumi asjaoludega (Sabel, p. 22 ja Marca Mode, p. 40). Vastus küsimusele 2(a) on seega, et kaubamärgidirektiivi artiklist 5(2) tuleneva õiguskaitsse tingimuseks ei ole selline maineka märgi ja tähise vahelise sarnasuse astme tõestamine, mis toob kaasa kaubamärkide äravahetamise tõenäosuse. Piisab sellest, et sarnasuse aste maineka märgi ja tähise vahel on sellise mõjuga, et avalikkus tuvastab kaubamärgi ning tähise vahelist seost.“ Lisaks sellele pidas vaidlustaja oluliseks arvestada asjaoluga, et vastavalt kohtupraktikale kohaldatakse maineka kaubamärkidele samaväärset kaitset KaMS § 10 lg 1 p 3 alusel ka nendel juhtudel, kui võrreldavate kaubamärkidega on hõlmatud identsed või sarnased kaubad/teenused (C-408/01, p 31; komisjoni 1.06.2011 otsus nr 1193-o).

Vaidlustaja tähis „STENBOCKI MAJA“ on vaidlustaja väitel täitevõimu e igapäevase riigijuhtimise teostamise keskpunkti sümbol (riigi asutuse nimetus) ning kõrge sümbolise väärtusega tähis. Selline assotsiatsioon on loonud sellele tähisele väga kõrge maine ning sellel on lisaks tugev loomupärane eristusvõime. Taotleja kahjustaks vaidlustatud tähisega ebaausalt vaidlustaja varasema tähise mainet või eristusvõimet ning on see on vastuolus heade äritavadega. Maine ebaausa ärakasutamise põhimõtted on fikseeritud kaubamärgialases õiguspraktikas vastavalt kohtukaasustele R283/1999-3 (Hollywood) ja T67/04 (SPA FINDERS; 25.05.2005, Spa Monopole, compagnie fermière de Spa SA/NV vs OHIM, Spa-Finders Travel Arrangements). Nagu on märgitud R283/1999-3 lahendis, tekitab „kaubamärgi maine, mis võimaldab teatud kauba või teenuse omadusi üle kanda teisele kaubale või teenusele, kolmandates isikutes soovi ära kasutada sellest mainest tulenevat rahalist väärtust, et soodustada enda majanduslikku edu“. Taotlejal võib olla selge ja tõsine huvi kohandada seda kujundit ja loomupärast eristusvõimet oma toitlustusteenuste reklaamimiseks, kasutades selleks seost vaidlustaja varasema „STENBOCKI MAJA“ nimetuse maine ja tuntusega. Taotleja soodustab sellise tähise kasutuselevõtmisel ebaausalt oma toitlustusteenuse majanduslikku edu, kuna tarbijad võivad arvata, et tegemist on eksklusiivse toitlustusteenusega, mille teenuseid tarbivad ka Vabariigi juhtkond ning tähtsad (välis)külalised või et toitlustusteenust osutatakse Riigikantsei hoones. Vaidlustaja tähise „STENBOCKI MAJA“ loomupärase eristusvõime ja maine ebaausat ärakasutamist saab käsitleda kui varasema nimetatud kuvandi ja maine ning muude omaduste (teatud aura) seadusevastast omandamist, mis ülekantuna vaidlustatud tähisele mõjutab tarbijaid positiivselt valima ka selle teenuseosutaja teenuseid (mida taotleja saab ära kasutada oma teenuse müügi edu saavutamiseks). Raske on vaidlustaja arvetes ette kujutada sarnase (identse) kaubamärgi kasutamist, mis ei kasuta ebaausalt ära varasema tähise eristusvõimet ja mainet. Selliselt kasutatav kaubamärk kasutab otseselt varasema märgi tarbija

teadlikkust ja majanduslikku edu selleks, et stimuleerida oma kaubamärgi võimalikku läbimüüki ja tust. Selline tegevus on aga ebaaus äritegevus ning vastuolus ausate kaubandustavadega. Lisaks kõige üldisemalt võidakse sellega ebaausalt häirida vaidlustaja tegevust (vt ka domeenivaidluste komisjoni otsust 20-1a-334). Tsiteerides otsusr T67/04 märkis vaidlustaja, et: „eristusvõime kahjustamine leiab aset, kui varasem kaubamärk ei tekita otsekohest assotsiatsiooni kaupade/teenustega, mille osas on ta registreeritud“. EUIPO vaidlustamisjuhendis on märgitud, et „eristusvõimet võib vähendada või üldse selle kaotada asjaolu, et lisaks kaubamärgiomanikule kasutavad sama või sarnast tähist ka teised isikud kaupade osas, mis ei ole esialgses kaubamärgiregistreeringuga kaetud. See asjaolu viib kaubamärgi eristusvõime vähenemiseni ning n.ö parasiitmärkide vohamiseni, mis küll ei halvusta algset kaubamärki, kuid tulenevalt oma arvukusest jätvavad selle kaubamärgi ilma eristusvõimest ja seega ka atraktiivsusest“. Teisisõnu, kaubamärgil lakkab olemast ainulaadsus, mis temaga varasemalt kaasnes ning mis omakorda julgustab teisi isikuid vaidlustaja kaubamärke enda huvides ära kasutama (komisjoni otsused 1033-o, 1176-o ja 1698-o). Vaidlustaja leidis, et käesoleval juhul on ilmne, et taotleja püüab vaidlustaja varasema kaubamärgi „kiiluvees sõites“ tähise „STENBOCK“ registreerimisel ja võimalikul kasutuselevõtmisel endale majanduslikku kasu saada. Kõikvõimalikest nimevariantidest on taotleja otsustanud võtta kasutusele just sellise, mis on nii visuaalselt, foneetiliselt kui ka kontseptuaalselt identne vaidlustaja varasema tähisega, mistõttu on ilmselge, et sellega püütakse ära kasutada vaidlustaja varasema nime mainet ja eristusvõimet. Sellist nimevalikut ei saa pidada juhuslikuks (vt 1176-o). Samuti puudub selle nime kasutamist õigustav seos taotleja ja nimetuse „STENBOCK“ vahel.

KaMS § 10 lg 1 p 6 kohaselt ei saa õiguskaitset kaubamärk, mille kasutamine kahjustab varasemat õigust nimele, isikuportreele, kinnistu nimetusele, arhitektuuriobjekti nimetusele või kujutisele, autoriõiguse või tööstusomandi esemele või muud varasemat õigust. Kaubamärgi „STENBOCK“ registreerimine taotleja nimele kahjustab varasemat õigust arhitektuuriobjekti nimele „STENBOCKI MAJA“. Vaidlustaja hinnangul on leidnud tõendamist, et alates 1996. aastast on Eesti Vabariigile kuuluvat arhitektuuriobjekti (Rahukohtu tänav 3 hoonetekompleks), mis on ühtlasi ka kultuurimälestis (lisad 11a-b), hakatud ametlikult riikliku sümboli või märgina nimetama „STENBOCKI MAJAs“ (esimene valitsuse istung toimus seal 8.08.2000). Samas, vaatamata asjaolule, et hoonetekompleks on aegade jooksul vahetanud mitmeid omanikke ja tal on olnud erinevaid funktsioone, on ta nii kunstiteostes, ajalooallikates kui ka teadlaste poolt koostatud uurimustes kandnud ikka „STENBOCKI MAJA“ nime (vt lisa 5a-c). „STENBOCKI MAJA“ kui arhitektuuriobjekti nime ja aadressiobjekti kasutatakse ka ametliku aadressi osana (lisa 18, lk 25-28). Seega on vaidlustajal varasem õigus kasutada arhitektuuriobjekti nimetust „STENBOCKI MAJA“, mis koosneb vaidlustatud kaubamärgiga identsest osast „STENBOCK“ ning kirjeldavast ja seega ka eristusvõimetust osast „MAJA“. Vaidlustaja on oma tegevuses „STENBOCKI MAJAs“ seonduvalt lähtunud kindlast kontseptsioonist ja eesmärkidest ning loonud seega ka sellele arhitektuuriobjektile soovitud maine. Taotleja oma tegevusega tähise „STENBOCK“ all kahjustaks vaidlustaja õigust jätkata arhitektuuriobjekti nimetusega „STENBOCKI MAJA“ seotud kontseptsiooni ja maine hoidmist ning arendamist, mis ühtlasi oleks vastuolus heade äritavadega. Samuti puudub selle nime kasutamist õigustav seos taotleja ja nimetuse „STENBOCK“ (ja arhitektuuriobjekti nime „STENBOCKI MAJA“ vahel). Vaidlustaja viitas veelkord komisjoni lahendile 1156-o, mis käsitles sarnaste tehioleduga vaidlust.

Vaidlustaja leidis kokkuvõttes, et võrreldavad tähised on identsed ning nad tähistavad identsed ja samaliigilisi teenuseid, mistõttu esineb suur tõenäosus, et ka kõige tähelepanelikum tarbija võib võrreldavad tähised ära vahetada või assotsieerub vaidlustatav kaubamärgitaotlus vaidlustaja varasema tähisega, mille tulemusena võivad tarbijad vaidlustatud kaubamärgiga tähistatud teenuseid ekslikult pida sama päritolu või omavahel (majanduslikult) seotud isikutelt pärinevaks. Samuti toimub avalikkuse (tarbijate) eksitamine, tegemist on vastuoluga headele (äri)tavadele ning selle registreerimiseks puudub varasema õiguse omaniku, pädeva isiku või ametiasutuse luba. Sellises olukorras ei ole võimalik rakendada kaubamärgi tähtsaimat funktsiooni, mille kohaselt kaubamärk on tähis, millega on võimalik eristada ühe isiku kaupa või teenust teise isiku samaliigilisest kaubast või teenusest (KaMS § 3). Keskmine tarbija (olenemata sellest, kas tal on või ei ole eriteadmist kaubast/teenusest) võrdleb kahte kaubamärki nende samaaegsel esitamisel väga harva. Pigem toetub keskmine tarbija kahe kaubamärgi omaette tajumisele ja mälule (umbmäärane mälestus) ning võttes arvesse kõike ülalmärgitud võib ta arvata, et võrreldavate kaubamärkidega tähistatud tähised on pärit samalt või (majanduslikult) seotud isikutelt. Arvestades kõike eeltoodut, leidis vaidlustaja, et Patendiameti otsus anda õiguskaitse vaidlustatud kaubamärgile on seadusevastane, kuna antud juhul esinevad kaubamärgi registreerimisest keeldumise alused. Nimetatud kaubamärgi registreerimine rikub, piirab ja kahjustab vaidlustaja varasemaid õigusi. Lähtudes eeltoodust jäi vaidlustaja oma nõude juurde.

Vaidlustusavaldusele olid lisatud: (1) vaidlustaja 16.04.19 pretensioon; (2) taotleja 26.04.19 vastus; (3) taotleja esindaja 7.05.20 e-kiri ja eelnev kirjavahetus seoses läbirääkimistega; (4) Stenbocki maja, Vikipeedia; (5a) www.riigikantslei.ee, Stenbocki maja ja arhitektuur; (5b) www.rk.ee, Stenbocki maja

üldinfo; (5c) www.rk.ee, Stenbocki maja ajalugu; (6) business.facebook.com, Stenbocki maja avaleht; (7) www.facebook.com, Stenbocki maja avaleht; (8) www.riigikantselei.ee, valitsuse töö korraldamine; (9) www.youtube.com, valitsuse uudised; (10a) www.valitsus.ee, pressikonverentsid; (10b) www.rk.ee, Stenbocki maja pressikonverentsiruum; (11a) kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“; (11b) register.muinas.ee, 3013 Kohtuhoonete ansambel Rahukohtu t. 3, 1787-1792; (12) www.valitsus.ee, Soome presidendi Sauli Niinistö visiit, 17.05.2016; (13) www.holeinone.ee, toitlustamine Stenbocki majas; (14) www.ecb.ee, Carmen Cateringi toitlustamine Stenbocki majas; (15) www.valitsus.ee, Kohtumine ettevõtjatega Stenbocki majas 16.02.2015; (16) www.valitsus.ee, Vastuvõtt välisoperatsioonidel käinud kaitseväelastele, 6.11.2015; (17) Stenbocki maja nimetuse/sümbolika kasutamine erinevatel toodetel/meenetel; (18) Stenbocki maja stiiliraamat; (19a) www.riigikantselei.ee, Stenbocki maja õuemuusika; (19b) www.pealinn.ee, Stenbocki maja avas rahvale ukсед; (20) www.rk.ee, Stenbocki maja õuemuusika; (21) www.riigikantselei.ee, Ekskursioonid Stenbocki majas; (22) www.postimees.ee, Päästjad korraldavad Stenbocki maja ees piketi, 17.09.19; (23a) www.visitestonia.com, Stenbock House; (23b) – www.rk.ee, The Stenbock House; (24) www.ester.ee, Stenbocki maja raamat, 2010; (25) www.filateelia.ee, Riigikantselei hoone (Stenbocki maja) postmark, 20.02.01.

4) 26.10.2020, selleks antud tähtajal, esitas **taotleja** eraldi dokumentidena oma seisukoha vastuvaidlemise soovist teatamise tähtaja ennistamise küsimuses ning sisulise seisukoha taotleja argumentide kohta. Taotleja märkis esimeses dokumendis, et ta ei nõustu taotleja esitatud seisukohtadega ning vaidleb nendele vastu. Taotleja esindaja põhjendas menelustähtaja möödumist viibimisega töövõimetuslehel (25.04.2020 kuni 15.05.2020) ning esindaja asendamise ajutise võimatusega seoses COVID-19 viiruse mõjudega ettevõtete töökorraldusele. Töövõimetuslehel viibimine on piisavalt mõjuv põhjus tähtaja ennistamiseks. Seda on kinnitanud nii õiguskantsler kui Riigikohus.

Teises dokumendis vaidles taotleja vastu vaidlustaja seisukohtadele, leides, et vaidlustusavaldus ei ole põhjendatud ning Patendiameti otsus ei ole vastuolus KAMS § 9 lg 1 p-dega 6-9 ja § 10 lg 1 p-dega 2, 3 ja 6.

Vaidlustaja märkis, et talle kuulub varasem õigus tähisele „STENBOCKI MAJA“ kolmel erineval alusel. Taotleja ei nõustunud vaidlustaja poolt esitatud seisukohtadega vaidlustaja varasemate õiguste kohta. Vaidlustajale ei kuulu esiteks taotleja hinnangul muu varasem õigus või riikliku tähendusega sümbol, kuna „STENBOCKI MAJA“ ei ole riigi, kohaliku omavalitsuse ega ka nende asutuste nimeks. Vaidlustajale ei kuulu teiseks taotleja hinnangul arhitektuuriobjekti nimetus, kuna „STENBOCKI MAJA“ ei ole arhitektuuriobjekti nimetuseks ning selle kohta ei ole vaidlustaja esitanud ka ühtegi tõendit. STENBOCKI MAJA aadressil asuvad majad on tunnistatud küll kultuurimälestiseks, kuid nendele hoonetele ei viidata kui „STENBOCKI MAJA“. Kultuurimälestiseks on tunnistatud Kohtuhoonete ansambel Rahukohtu tn 3 (vaidlustaja lisa 11a), kuid ei ole kinnitatud, et STENBOCKI MAJA näol oleks tegemist arhitektuuriobjekti nimetusega. Mälestise registris kandes nr 3013 on toodud mälestise nimeks Kohtuhoonete ansambel Rahukohtu t. 3, 1787-1792.a. (vaidlustaja lisa 11), mitte STENBOCKI MAJA. Vaidlustajale ei kuulu kolmandaks taotleja hinnangul ka üldtuntud kaubamärk klassi 43 teenuste osas – taotleja leidis, et „STENBOCKI MAJA“ ei ole üldtuntud kaubamärk klassi 43 teenuste osas. Vaidlustaja oli jättnud märkimata üldtuntud kaubamärgi õiguskaitse ulatuse ehk milliste konkreetsete teenuste osas ta enda tähist üldtuntuks peab. Vaidlustaja esitatud tõendid kinnitavad üksnes asjaolu, et STENBOCKI MAJAs asuvad Vabariigi Valitsus ja Riigikantselei ning seal töötab peaminister. Kuigi antud hoonete õuealal on peetud õuemuusika kontserte (klass 41) või majas on tehtud ekskursioone (klass 39), siis ei kinnita esitatud tõendid, et ka nende teenuste osas oleks tähise „STENBOCKI MAJA“ näol tegemist üldtuntud tähisega. Taotleja on seega seisukohal, et puuduvad tõendid „STENBOCKI MAJA“ tähise kasutamise kohta klassi 43 kuuluvate teenuste osas ennekõike järgnevatel põhjustel.

Vaidlustaja on esitanud tõendi, et Hole in One Catering on pakkunud teenuseid Stenbocki Maja töötajate igapäevase toitlustuse kohta (vaidlustaja lisa 13), kuid see tõend ei kinnita, et pakutavad teenused, mis kuuluvad klassi 43, oleksid tähistatud tähisega „STENBOCKI MAJA“. Lisaks võib esitatud tõendi põhjal pidada toitlustusteenuse pakkumist Hole in One Catering kaubamärgi alt üksnes aastal 2006. Seega, on taotleja arvamusel, et esitatud tõend ei kinnita „STENBOCKI MAJA“ kasutamist klassi 43 kuuluvate teenuste osas, veel vähem antud tähise üldtuntust nimetatud teenuste osas. Vaidlustaja on samuti esitanud tõendi, et Carmen Catering on pakkunud toitlustusteenuseid 31.05.2016 peaministri pidulikul lõunasöögil Hiina Rahvavabariigi riigisekretäri auks 18 külalisele ning 26.01.2015 peaministri pidulikul lõunasöögil Horvaatia peaministri auks 18 külalisele (vaidlustaja lisa 14), kuid see tõend ei kinnita, et pakutavad teenused, mis kuuluvad klassi 43, oleksid tähistatud tähisega „STENBOCKI MAJA“. Lisaks võib esitatud tõendi põhjal pidada toitlustusteenuse pakkumist Carmen Catering kaubamärgi alt ühel korral aastas, aastatel 2015-2016. Seega, on taotleja arvamusel, et esitatud tõend ei kinnita „STENBOCKI MAJA“ kasutamist klassi 43 kuuluvate teenuste osas, veel vähem antud tähise üldtuntust nimetatud teenuste osas.

Lisaks on vaidlustaja esitanud rida tõendeid, mis taotleja hinnangul kordavad samu väiteid – tegemist on Vabariigi Valitsuse, sh peaministri ja Riigikantselei tööruumidega. Taotleja oli seisukohal, et ka alljärgnevatel vaidlustaja poolt esitatud tõendid ei kinnita tähise „STENBOCKI MAJA“ kasutamist klassi 43 kuuluvate teenuste osas, veel vähem selle tähise üldtuntust järgnevatel põhjustel. Väljavõte Vikipeediast (vaidlustaja lisa 4) – taotleja leidis, et esitatud tõend ei tõenda tähise „STENBOCKI MAJA“ kasutamist klassi 43 kuuluvate teenuste osas, veel vähem antud tähise üldtuntust nimetatud teenuste osas. Väljavõte Riigikantselei kodulehelt Stenbocki maja ja arhitektuuri kohta (vaidlustaja lisad 5a, 5b, 5c) – taotleja märkis, et tähise kirjalpilt on siinkohal „Stenbocki maja“, samas, kui vaidlustaja leiab, et üldtuntuse on saavutanud tähis „STENBOCKI MAJA“ kujul. Taotleja leiab, et esitatud tõendid ei tõenda tähise „STENBOCKI MAJA“ kasutamist klassi 43 kuuluvate teenuste osas, veel vähem antud tähise üldtuntust nimetatud teenuste osas. Väljavõtte Facebook lehelt (vaidlustaja lisad 6 ja 7) – taotleja märkis, et tähise kirjalpilt on „Stenbocki maja“, samas, kui vaidlustaja leiab, et üldtuntuse on saavutanud tähis „STENBOCKI MAJA“ kujul. Taotleja leidis, et esitatud tõendid ei tõenda tähise „STENBOCKI MAJA“ kasutamist klassi 43 kuuluvate teenuste osas, veel vähem antud tähise üldtuntust nimetatud teenuste osas. Lisaks on toodud tõendites üksnes viited infole, mida vaidlustaja on juba esitanud teistes lisades. Valitsuse töö korraldamine (vaidlustaja lisa 8) – taotleja märkis, et tähise kirjalpilt on „Stenbocki maja“, samas, kui vaidlustaja leiab, et üldtuntuse on saavutanud tähis kujul „STENBOCKI MAJA“. Lisaks leidis taotleja, et esitatud tõend näitab üksnes seda, et Stenbocki majas asuvad Vabariigi Valitsus ja Riigikantselei ning seal töötab peaminister. Taotleja leiab, et esitatud tõend ei tõenda tähise „STENBOCKI MAJA“ kasutamist klassi 43 kuuluvate teenuste osas, veel vähem antud tähise üldtuntust nimetatud teenuste osas. Lisaks on toodud tõendis üksnes viide infole, mida vaidlustaja on juba esitanud teistes lisades. Valitsuse Uudised (vaidlustaja lisa 9) – taotleja märkis, et puuduvad mistahes viited tähisele „STENBOCKI MAJA“. Pressikonverentsid (vaidlustaja lisad 10a ja 10b) – taotleja märkis, et tähise kirjalpilt on „Stenbocki maja“, samas, kui vaidlustaja leiab, et üldtuntuse on saavutanud tähis kujul „STENBOCKI MAJA“. Lisaks leidis taotleja, et esitatud tõendid näitavad üksnes seda, et Stenbocki majas asuvad Vabariigi Valitsus ja Riigikantselei ning seal töötab peaminister. Taotleja leidis, et esitatud tõendid ei tõenda tähise „STENBOCKI MAJA“ kasutamist klassi 43 kuuluvate teenuste osas, veel vähem antud tähise üldtuntust nimetatud teenuste osas. Lisaks on toodud tõendites üksnes viited infole, mida vaidlustaja on juba esitanud teistes lisades. Pildid visiitidest, vastuvõttudest ja kohtumistest (vaidlustaja lisad 12, 15, 16) – taotleja märkis, et puuduvad mistahes viited tähisele „STENBOCKI MAJA“. Pildid meenetest (vaidlustaja lisa 17) – esitatud tõend üksnes näitab, et tegemist on STENBOCKI MAJA sümbolikat kandvate meenetega, kuid ei ole üheselt aru saada, kas tegemist on toitlustusteenuste puhul igapäevases kasutuses olevate abivahenditega või meenetega ja reklaamtoodetega. Taotleja leidis, et esitatud tõendid ei tõenda tähise „STENBOCKI MAJA“ kasutamist klassi 43 kuuluvate teenuste osas, veel vähem antud tähise üldtuntust nimetatud teenuste osas. Stiiliraamat (vaidlustaja lisa 18) – taotleja leidis, et esitatud tõendid ei tõenda tähise „STENBOCKI MAJA“ kasutamist klassi 43 kuuluvate teenuste osas, veel vähem antud tähise üldtuntust nimetatud teenuste osas. Lisaks on toodud tõendis üksnes viide infole, mida vaidlustaja on juba esitanud teistes lisades. Stenbocki maja õuemuusika (vaidlustaja lisad 19a, 19b, 20) – taotleja leidis, et esitatud tõendid ei tõenda tähise „STENBOCKI MAJA“ kasutamist klassi 43 kuuluvate teenuste osas, veel vähem antud tähise üldtuntust nimetatud teenuste osas. Puuduvad mistahes viited, et õuemuusika kontserdil pakutakse toitlustust tähise „STENBOCKI MAJA“ kaudu. Ekskursioonid ja piketid Stenbocki majas (vaidlustaja lisad 21 ja 22) – taotleja leidis, et esitatud tõendid ei tõenda tähise „STENBOCKI MAJA“ kasutamist klassi 43 kuuluvate teenuste osas, veel vähem antud tähise üldtuntust nimetatud teenuste osas. Puuduvad mistahes viited, et ekskursioonil või piketil pakutakse toitlustust tähise „STENBOCKI MAJA“ kaudu. Stenbock House (vaidlustaja lisad 23a ja 23b) – esitatud tõendite osas puuduvad eesti-keelsed tõlked. Taotleja märkis, et tähise kirjalpilt on „Stenbock House“, samas, kui vaidlustaja leiab, et üldtuntuse on saavutanud tähis kujul „STENBOCKI MAJA“. Taotleja leidis, et esitatud tõendid ei tõenda tähise „STENBOCKI MAJA“ kasutamist klassi 43 kuuluvate teenuste osas, veel vähem antud tähise üldtuntust nimetatud teenuste osas. Lisaks on toodud tõendites üksnes viited infole, mida vaidlustaja on juba esitanud teistes lisades. Väljavõte ESTER kataloogist ja Filateeliast (vaidlustaja lisad 24 ja 25) – taotleja märkis, et tähise kirjalpilt on „Stenbock House“, samas, kui vaidlustaja leiab, et üldtuntuse on saavutanud tähis kujul „STENBOCKI MAJA“. Taotleja leidis, et esitatud tõendid ei tõenda tähise „STENBOCKI MAJA“ kasutamist klassi 43 kuuluvate teenuste osas, veel vähem antud tähise üldtuntust nimetatud teenuste osas. Lisaks on toodud tõendites üksnes viited infole, mida vaidlustaja on juba esitanud teistes lisades.

Taotleja märkis veel, et tähise tuntus võib ajas oluliselt muutuda, sealhulgas väheneda. Vaidlustaja ei ole lisanud vaidlustusavalduse juurde materjale tähise „STENBOCKI MAJA“ tuntuse astme, kasutamise ja tutvustamise kestuse ja ulatuse, turuosa ning selle hinnangulise väärtuse kohta Eestis. Vaidlustaja esitatud tõendite pinnalt ei saa teha järeldusi „STENBOCKI MAJA“ kui kaubamärgi maine või tuntuse kohta valdavale enamusele Eesti elanikkonnast 27.07.2018 seisuga. Seetõttu on vaidlustaja väide paljasõnaline selle kohta, et „STENBOCKI MAJA“ on valdavale enamusele Eesti tarbijakonnast

mainekas ja tuntud kaubamärk klassi 43 teenuste osas. Seega leidis taotleja, et vaidlustaja esitatud tõendid näitavad, et STENBOCKI MAJAs asuvad Vabariigi Valitsus ja Riigikantselei ning seal töötab peaminister. Puuduvad mistahes tõendid selle kohta, et tähist „STENBOCKI MAJA“ kasutatakse klassi 43 kuuluvate teenuste osas, veel vähem antud tähise üldtuntuse kohta nimetatud teenuste osas. Kokkuvõtvalt oli taotleja seisukohal, et vaidlustajale ei kuulu varasemat õigust tähisele „STENBOCKI MAJA“ muu varasema õiguse või riikliku tähendusega sümboli, arhitektuuriobjekti nimetuse ega üldtuntud kaubamärgi alusel.

Vaidlustaja ei ole taotleja hinnangul tõendanud, et klassi 43 kuuluvaid teenuseid (toitlustusteenuseid) pakutakse tähise „STENBOCKI MAJA“ kaudu. Kuna pole tõendeid „STENBOCKI MAJA“ kasutamise kohta toitlustusteenuste tähistamiseks, puuduvad ka mistahes üldteada asjaolud, et „STENBOCKI MAJA“ oleks toitlustusteenuste osas üldtuntud tähis Eestis valdava osa elanikkonna jaoks. Keskmisele tarbijale ei tea, et STENBOCKI MAJAs väidetavalt pakutakse toitlustusteenust ning antud teenus pole ka keskmisele tarbijale kättesaadav. Eluliselt ei ole usutav, et antud olukorras oleks avalikkus (tarbija) eksituses või saada eksitatud teenuste omaduste ja päritolu osas. Samuti ei ole usutav vaidlustaja väide, et kaubamärki „STENBOCK“ kandva restorani puhul eeldaks keskmine tarbija, et tegemist oleks valitsusasutusega või selle kontrolli all osutatavate toitlustusteenuse pakkujaga.

Taotleja väljendas seisukohta, et nimetus Stenbock seostub ennekõike Rootsi aadlisuguvõsast pärit Hiiumaa mõisnikuga, brigaadikindraliga krahv Jakob Pontus Stenbock (9.10.1744-23.09.1824) või siis rootsi keelest tuleneva sõnaga *stenbock* ehk kaljukits eesti keeles. Taotleja kaubamärgi „STENBOCK“ kasutamise kontseptsioon on ainult liharestoran. Avalikkus ei seosta tähist „STENBOCKI MAJA“ toitlustusteenuste pakkumisega, vaid võib seda seostada valitsuse asukohaga. Kui avalikkus ei pea STENBOCKI MAJA toitlustusasutuseks, siis ei saa siinkohal rääkida ka eksitamisest teenuste päritolu ja omaduste suhtes. STENBOCKI MAJAs ilmselt pakutakse toitlustusteenust sisseostetud teenusepakkujate poolt (vaidlustaja lisad 13-14). STENBOCKI MAJAs toitlustusteenust pakuvad ettevõtted võivad toitlustusteenust pakkuda ka teistele asutustele ja ettevõtetele või eraisikutele. Seetõttu ei ole õige väita, et STENBOCKI MAJAGA seotud toitlustusteenustel oleks konkreetne, üksnes STENBOCKI MAJAGA seotud päritolu või et neil teenustel oleksid mingid kindlad omadused, mida kolmandad isikud saaksid ära kasutada. Arvestades eeltoodut, tundusid taotlejale otsitud põhjusena vaidlustaja argumentid, nagu eksisteeriks oht, kus ajakirjandus ei oleks uudiste kajastamisel piisavalt faktipõhine ning looks seose STENBOCKI MAJA ja restorani vahel. Taotleja hinnangul ei ole eeltoodud põhjustel ning arvestades STENBOCK tähendust, põhjust arvata, et vaidlustatud kaubamärgi registreerimine oleks vastuolus avaliku korra või heade tavadelega või et tegemist on eksitava tähisega. Vaidlustaja ei ole esitanud ka ühtegi argumenti, mis annaks alust arvata, et käesoleval juhul võiks kohalduda KaMS § 9 lg 1 p-des 6 ja 7 toodud absoluutsed keeldumised.

Taotleja rõhutas, et STENBOCK ei ole registreeritud lipu, vapi või muu sümbolina, tegemist ei ole riigiasutuse nimega, riikliku embleemiga ega ametliku märgiga, mida kasutatakse ametlikus sümboolikas. Vaidlustaja on viidanud enda varasematele õigustele seoses tähisega „STENBOCKI MAJA“, mitte „STENBOCK“. Arvestades *stenbock* tähendust kaubamärgitaotluses toodud teenuste kontekstis, on meelevaldne siduda taotluses toodud kaubamärk vaidlustaja väidetava varasema õigusega, mis baseerub tähisel „STENBOCKI MAJA“. Taotleja hinnangul on ka äärmiselt ebatõenäoline, et keskmine tarbija peaks vaidlustatud kaubamärgiga tähistatud toitlustuskohta STENBOCKI MAJAs või arvaks, et tegemist on ametiasutusega või vabariigi valituse tööruumidega. Analoogselt olukorras oleks kindlasti peetud vajalikuks takistada ka näiteks kaubamärgi „PARLAMENT“ (reg nr 28150) õiguskaitse andmist ettevõttele OÜ Balti Kinnisvara väitega, et keskmine tarbija peaks ööklubi (registreeringus märgitud teenus) Riigikoguks või omaks sellekohaseid assotsiatsioone ametiasutusega ning et toimuks tarbijate eksitamine või riikliku sümboli ärakasutamine. Lisaks soovis taotleja märkida, et vaidlustaja viited KaMS 1.04.2019 kehtima hakanud redaktsiooni § 9 lg 1 p-le 91 ei ole asjakohased ega rakendatavad. Seetõttu palub taotleja sellekohased vaidlustaja seisukohad ja märked jätta tähelepanuta. Seega oli taotleja seisukohal, et vaidlustaja ei ole esitanud ühtegi tõendit ega argumenti, mis annaks alust arvata, et võiks kohalduda KaMS § 9 lg 1 p-des 8 ja 9 toodud absoluutsed keeldumised.

KaMS § 10 lg 1 p 2 kohaldamise esmaseks eelduseks on hilisema ning varasema kaubamärgiga tähistatud teenuste identsus või samaliigilisus. Taotleja oli seisukohal, et tähis „STENBOCKI MAJA“ ei ole varasem üldtuntud kaubamärk, mis oleks saanud õiguskaitse identsete või samaliigiliste teenuste tähistamiseks. Nagu viidatud eespool, ei ole vaidlustaja suutnud tõendada tähise „STENBOCKI MAJA“ kasutamist, veel vähem selle tähise üldtuntust, toitlustusteenuste tähistamise osas. Seetõttu ei ole võimalik kohaldada KaMS § 10 lg 1 p-s 2 toodud alust. Samuti on KaMS § 10 lg 1 p 2 kohaldamise teiseseks eelduseks hilisema ning varasema kaubamärgi identsus või sarnasus. Taotleja oli seisukohal, et võrreldavad tähised on piisavalt erinevad. Lisaks on taotleja leidnud, et varasem kaubamärk kui selline vaidlustajal puudub ehk et kuna vaidlustaja taotleb tähise „STENBOCKI MAJA“ üldtuntuks tunnistamist klassi 43 teenuste osas, jättes esitamata mistahes asjakohased tõendid antud tähise

kasutamise, sh üldtuntuse saavutamise kohta toitlustusteenuse valdkonnas, siis varasemat õigust vaidlustajal varasema üldtuntud kaubamärgi näol ei ole. Seetõttu ei ole võimalik kohaldada KaMS § 10 lg 1 p-s 2 toodud alust.

Täiendavalt soovis taotleja märkida, et kaubamärgi üldmulje hindamisel ei võeta arvesse vaid selle üht osa või sõna nii nagu vaidlustaja on väitnud – ehk siis vastavalt „STENBOCK“. Vastupidi – kaubamärkide võrdlemisel vaadeldakse ning hinnatakse neid kui tervikuid ning käesoleval juhul on võrreldavad tähised piisavalt erinevad, mis võimaldavad neil koos eksisteerida. Vaidlustaja ei ole esitanud ühtegi tõendit, mis kinnitaks, et vaidlustaja oleks kasutanud tähist „STENBOCKI MAJA“ ilma laiendita MAJA. Seega on vaidlustaja sellekohane väide väär. Võrreldavad kaubamärgid on erinevad visuaalselt, sest tegemist on märkimisväärselt erineva pikkusega tähistega. Vaidlustaja kaubamärgis on domineerivaks osaks sõnad STENBOCKI MAJA. Taotleja kaubamärgis on domineerivaks osaks sõna STENBOCK. Sõnalised osad ei ole identsed ega äravahetamiseni sarnased, sh ei ole assotsieeruvad. Võrreldavate tähiste domineeriv sõnaline osa on erineva pikkusega – ühes on 13 ja teises on 8 tähte. Võrreldavad kaubamärgid on erinevad foneetiliselt, seda ennekõike erinevate sõnade pikkuste tõttu, mis muudavad kõnealused tähised häälduslikult erinevaks. Sõnade kombinatsiooni STENBOCKI MAJA hääldamisel on rõhk esimesel ja neljandal silbil; sõnal STENBOCK on rõhk esimesel silbil. Võrreldavad kaubamärgid on semantiliselt pigem erinevad. Õige ei ole vaidlustaja lähenemine, et semantiliselt tuleks võrrelda üksnes keelilisest aspektist lähtuvalt. Kui sõnadel puudub tähendus vaidlustaja hinnangul, siis ei oleks semantiline võrdlus üldse võimalik. Taotleja leidis, et sõna Stenbock seostub keskmisele Eesti tarbijale ennekõike Rootsi aadlisuguvõsast pärit Hiiumaa mõisnikuga, brigaadikindraliga krahv Jakob Pontus Stenbock või siis rootsi keelest tuleneva sõnaga *stenbock* ehk kaljukits eesti keeles. Ei ole tõenäoline, et valitsuse tööhoonet peetaks kaljukitse majaks, küll aga on tõenäolisem, et taotleja kaubamärgiga tähistatud liharestorani seostatakse kaljukitsega. Seega on taotleja arvates võrreldavad tähised semantiliselt pigem erinevad. Seega, võrreldavad kaubamärgid ei loo sarnast üldmuljet.

Äravahetamise tõenäosuse igakülgsele hindamisel on otsustav tähtsus sellel, kuidas kõnealuste teenuste sihtrühm mõttes märke tajub. Kaubamärgitaotlusega tähistatavate teenuste näol on tegemist toitlustusteenustega, mis on igapäevaselt tarbitavad ja mõõduka hinnaga teenused, mille tarbijaks võib olla igaüks. Seega on keskmiseks tarbijaks antud juhul Eesti keskmine tarbija. Eluliselt ei ole usutav, et antud olukorras ajaks tarbija vaidlustatud kaubamärgi segamini valitsuse hoonega STENBOCKI MAJA või ajaks segamini teenuse osutajad. Samuti ei ole usutav vaidlustaja väide, et „STENBOCK“ tähist kandva restorani puhul eeldaks keskmine tarbija, et tegemist oleks valitsusasutusega või selle kontrolli all osutatavate toitlustusteenuse pakkujaga. Taotleja vaidles vastu ka vaidlustaja seisukohtadele kaubamärkide äravahetamise tõenäosuse kohta. Taotleja leidis, et kaubamärgid ei ole sarnased, mistõttu ei eksisteeri kaubamärkide äravahetamise tõenäosust KaMS § 10 lg 1 p 2 mõistes. Täpsemalt jäi taotleja seisukohale, et vaidlustaja ei ole põhistanud, kuidas esineb äravahetamise tõenäosus Eesti tarbijate poolt vaidlustaja tähise ja taotleja kaubamärgi vahel. Tarbijad, kes reaalselt teavad vaidlustajat ning tema tähist, ei eeldaks kunagi, et tähis „STENBOCKI MAJA“ ning kaubamärk „STENBOCK“ on seotud, eriti arvestades asjaolu, et vaidlustaja toitlustusteenuseid ei paku keskmisele tarbijale. Sellest tulenevalt on vaidlustaja poolt viidatud äravahetamise tõenäosus, sh assotsieeruvus, tegelikkuses olematu. Seetõttu oli taotleja seisukohal, et käesoleval juhul ei saa kohaldada KaMS § 10 lg 1 p-s 2 toodud suhteline keeldumisalust.

KaMS § 10 lg 1 p 3 kohaldamise eelduseks on esiteks varasem identne või sarnane kaubamärk ning teiseks maine/eristusvõime olemasolu relevantssel territooriumil. Tulenevalt KaMS § 10 lg 1 p 3 sõnastusest tuleb vaidlustajal tõendada, et varasem kaubamärk oli omandanud maine või eristusvõime hili-sama kaubamärgi registreerimistaotluse esitamise kuupäevaks. Sellest lähtuvalt on vaidlustajal kohustus tõendada, et tähisel „STENBOCKI MAJA“ oli kuupäevaks 27.07.2018 omandatud eristusvõime või maine, kusjuures relevantseks territooriumiks on Eesti territoorium. Vaidlustaja ei ole tõendanud tähise „STENBOCKI MAJA“ maine olemasolu Eestis. Nimelt oli taotleja seisukohal, et olukorras, kus kaubamärgil puudub maine Eestis, ei ole seda ühtlasi võimalik vastaval territooriumil ära kasutada. Eesti avalikkuse ärilises mõttes märkimisväärne osa ei tea tähist „STENBOCKI MAJA“ klassi 43 teenuste osas, mille osas vaidlustaja väidab, et tegemist on üldtuntud kaubamärgiga. Seetõttu ei loo tarbija antud vaidlustaja tähise ning kaubamärgitaotluse vahel seost, vaidlustaja tähist ei kasutata antud valdkonnas üldtuntud kaubamärgile kohaselt, mistõttu ei saa esineda ka tõsist ohtu, et maine või eristusvõime kasutamine taotleja poolt võiks käesoleval hetkel või tulevikus aset üldse leida. Vaidlustaja ei ole esitanud mingeid tõendeid, mis võimaldaksid järeldada, et tähis „STENBOCKI MAJA“ on üldtuntud klassis 43 ning et sellel tähisel on kas maine Eesti territooriumil või, alternatiivselt, et seda tähist teab „avalikkuse ärilises mõttes märkimisväärne osa“. Seega ei ole võimalik rääkida tähise „STENBOCKI MAJA“ maine ärakasutamisest või kahjustamisest Eesti territooriumil KaMS § 10 lg 1 p 3 mõistes. Taotleja on leidnud, et vaidlustajal puudub varasem õigus üldtuntud kaubamärgi näol, mis on saavutanud tuntuse valdava osa elanikkonna seas klassi 43 teenuste suhtes. Samuti jäi taotleja seisukohale, et vaidlustaja ei ole tõendanud, et „STENBOCKI MAJA“ oleks Eesti keskmise tarbija jaoks hea maine

või et antud tähis oleks omandanud märkimisväärse eristusvõime. Seetõttu ei ole põhjendatud ka väita, et taotleja sooviks tähise „STENBOCKI MAJA“ kaudu omandada või ära kasutada selle mainet selleks, et soodustada enda majanduslikku edu. Veelgi enam – tarbijad ei ole teadlikud STENBOCKI MAJA väidetavalt pakutavatest toidlustusteenustest, mistõttu ei ole vaidlustajal tekkinud ka mingisugust kuvandit ega mainet toidlustusteenuste osas keskmise tarbija mälus.

Taotleja on korduvalt kinnitanud, et tal ei ole huvi kohandada oma kaubamärgitaotlusega kujundit ja loomupärast eristusvõimet oma toidlustusteenuste reklaamimiseks, kasutades selleks seost vaidlustaja tähisega „STENBOCKI MAJA“. Taotleja ei soovi õiguskaitses tähisele „STENBOCKI MAJA“, vaid tähisele „STENBOCK“. Stenbock on seostatav ennekõike Rootsi aadlisuguvõsast pärit Hiiumaa mõisnikuga, brigaadikindraliga krahv Jakob Pontus Stenbock. Samuti ei hakkaks taotleja kasutama „STENBOCK“ kaubamärki näiteks koos STENBOCKI MAJA kujutisega või muude elementidega (nt riikliku sümbolikaga), mis oleks seostatav vabariigi valituse, Riigikantselei või STENBOCKI MAJAga. Riigikantselei ei saa monopoliseerida krahv Jakob Pontus Stenbock perekonnanime või rootsikeelset sõna, mille eestikeelne tähendus on kaljukits. KaMS § 10 lg 1 p-s 3 sätestatuga analoogse normi tõlgendamisel on Euroopa Kohus rõhutanud, et keeldumise aluse kohaldamiseks on asjast huvitatud isikul kohustus tõendada lisaks kaubamärkide vahelisele seosele ka varasematele tähistele tegelikku kahju tekitamist või selle tõsist ohtu (27.11.2008 otsus C-252/07, p 71). Selleks peab varasema kaubamärgi omanik esitama asjaolud või tõendid, mille alusel saaks *prima facie* järeldada, et varasema kaubamärgi ärakasutamise või kahjustamise oht ei ole pelgalt hüpoteetiline (T-67/04, p 40). Vaidlustaja ei ole tõendanud ega veenvalt põhistanud, mil viisil ja määral võib taotleja taotletava kaubamärgi registreerimisega ebaausalt ära kasutada või kahjustada vaidlustaja varasema väidetava üldtuntud kaubamärgi mainet ja eristusvõimet olukorras, kus vaidlustaja tähist pole Eestis tegelikult piisavalt kasutatud klassi 43 teenuste osas, see pole omandanud Eestis mainet ega tuntuust ning kui võrreldavad tähised on erinevad. Seetõttu ei ole taotleja hinnangul antud juhul kohaldatav KaMS § 10 lg 1 p 3.

Taotleja oli täiendavalt seisukohal, et vaidlustaja väited tähise „STENBOCKI MAJA“ kui varasemale õigusele ehk arhitektuuriobjekti nimele, on eksitavad. Vaidlustaja ei ole tõendanud, et tegemist oleks arhitektuuriobjekti nimega, tegemist ei ole ka ametliku sümboli ega märgiga ega ametliku aadressi osaga. Taotleja jäi jätkuvalt seisukohale, et „STENBOCKI MAJA“ ei ole arhitektuuriobjekti nimetuseks ning selle kohta ei ole vaidlustaja esitanud ka ühtegi tõendit. STENBOCKI MAJA aadressil asuvad majad on tunnistatud küll kultuurimälestiseks, kuid nendele hoonetele ei viidata kui „STENBOCKI MAJA“. Kultuurimälestiseks on tunnistatud Kohtuhoonete ansambel Rahukohtu tn 3 (vaidlustaja lisa 11a), kuid ei ole kinnitatud, et „STENBOCKI MAJA“ näol oleks tegemist arhitektuuriobjekti nimetusega. Mälestise registris kandes nr 3013 on toodud mälestise nimeks Kohtuhoonete ansambel Rahukohtu t.3, 1787- 1792.a. (vaidlustaja lisa 11), mitte STENBOCKI MAJA. Seetõttu oli taotleja seisukohal, et ei saa kohaldada KaMS § 10 lg 1 p-s 6 toodud suhteline keeldumisalus.

Eeltoodust tulenevalt saab taotleja hinnangul järeldada, et vaidlustaja ei ole suutnud piisavalt põhista da ega tõendada KaMS §-des 9 ja 10 sisalduvate kaubamärgi ainuõigust välistavate asjaolude esinemist, mis annaks alust jätta vaidlustatud kaubamärk taotleja nimele registreerimata. Taotleja palus komisjonil jätta vaidlustusavaldus täielikult rahuldamata ning jätta vaidlustatud kaubamärgi registreerimise otsus jõusse.

5) 30.11.2020 esitas **vaidlustaja** vastuseisukoha taotleja tähtpäeva ennistamisele ning lisaks kommenteeris ka taotleja seisukohtasid (kuigi vaidlustaja arvates ei pidanuks komisjon taotleja seisukohtasid käesolevas asjas üldse arvesse võtma, kuna need on esitatud hilinenult). Vaidlustaja möönis, et vaidlust ei ole, et töövõimetuslehel viibimine on üldjuhul piisavalt mõjuv põhjus tähtaja ennistamiseks, kuid ka siinjuures peab arvestama seaduses toodud nõuetega. Vaidlustaja viitas TsMS § 67 lõikele 2, mille kohaselt võib tähtaja ennistamist taotleda 14 päeva jooksul, alates päevast, millal takistus ära langes, aga mitte hiljem kui kuue kuu jooksul, alates möödalastud tähtaja lõppemisest. Taotleja selgituste kohaselt langes taotleja esindaja takistus ära 15.05.2020, mil lõppes töövõimetusleht. Seega oleks pidanud ennistamisavaldus olema komisjonile esitatud hiljemalt 29.05.2020. Asja materjalidest aga nähtub, et taotleja saatis komisjonile vastava pöördumise alles 11.06.2020 (tehes seda eelnevalt 4.06.2020 kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis), olles selleks ilmselt saanud komisjonilt meeldetuletuse. Lisaks suhtles taotleja esindaja ka töövõimetuslehel olles käesolevas asjas 7.05.2020 e-kirja vahendusel vaidlustaja esindajaga. Järelikult ei takistanud töövõimetuslehel olemine tal korraldada igapäevaseid töösasu (näiteks kaugtöö vormis) ja saata komisjonile vajalik teavitust. Kui taotleja esindaja oleks järginud piisavat hoolsuskohustust, oleks ta peale menetlustähtpäeva saabumist töövõimetuslehel naastes koheselt saanud (ja pidanud) esitada korrektse menetlustähtpäeva ennistamisavalduse ning vaidlustaja esindajal ei oleks selliselt ennistamise vastu ka vastuväiteid olnud. Käesoleval juhul püüab vaidlustaja esindaja aga saavutada menetlustähtpäeva ennistamist selliselt, et see on vastuolus seaduse mõttega ja püüab sellega õigustada ebapiisavat hoolsuskohustuse järgimist. Samuti ei ole tähtpäeva ennistamisel põhjendatud tuginemine üksnes COVID-19 viiruse mõjudega

ettevõtete (antud juhul patendibüroode) töökorraldusele ja seetõttu ka esindamise võimatusel. Eluliselt ei ole usutav, et kaubamärgitaotlejat esindava patendibüroo kõik patendivolinikud olid samal ajal töövõimetuslehel ning äärmiselt ebatõenäoline on, et patendibüroo oli igapäevaseks majandustegevuseks üldse suletud. Järelikult ei saa olla tegemist olukorraga, kus konkreetse esindaja asendamine oli patendibüroo teiste patendivolinike poolt võimatu, vaid tegemist on üldise (ka patendibüroo poolse) hooletusega (vt ka 1758-o). Siinjuures tuleb vaidlustaja arvates arvestada ka sellega, et taotleja ei järginud leppeperioodil heas usus toimimise põhimõtet ja viivitas teadlikult avalduse kulgemise osas. Kokkuvõttes palus vaidlustaja seaduse ees võrdset kohtlemist ja mitte rakendada kehtivat õigust valikuliselt (võimaldades taotlejal põhjendamatult ennistada menetlustähtpäev) ning vastavalt TÕAS § 48⁴ lõikele 1 jätkata avalduse kiirendatud menetlust taotlejat kaasamata ja rahuldada avaldus otsust põhjendamatult selles osas, milles see ei ole ilmselt põhjendatu.

Taotleja sisulisi seisukohti pidas vaidlustaja kokkuvõtvalt paljasõnaliseks, asjassepuutumatuks ja kohati demagoogiliseks. Demagoogiline on vaidlustaja hinnangul näiteks taotleja seisukoht, et kui vaidlustaja leiab oma seisukohtades, et trükitähtedena esitatud tähis „STENBOCKI MAJA“ on üldtuntud, siis esitatud tõendid, mis käsitlevad tähist „Stenbocki maja“ kirjatähtedena ei võimalda üldtuntust tõendada. Tegemist on sõnalise tähisega ja ei ole vahet kas see on kujutatud trüki- või kirjatähtedena, tähise olemus sellest ei muutu. Põhjus miks vaidlustaja kasutab oma seisukohtades tähist „STENBOCKI MAJA“ trükitähtedena seisneb selles, et kaubamärgitaotlus „STENBOCK“ on esitatud trükitähtedena. Samuti tõstab see tähise muust tekstist paremini esile, võimaldades teksti paremini jälgida. Samuti pidas vaidlustaja demagoogiliseks väidet, et kuivõrd tegemist on erineva pikkusega tähistega (vaidlustaja tähisel on lisaks juures eritusvõimetus nimetus „MAJA“), siis ei ole võrreldavad tähised ei identsed ega ka äravahetamiseni sarnased, sh assotsieeruvad. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab tähiste äravahetamise sarnasuse, sh assotsieerumise tõenäosuse hindamine rajanema üldmuljele, võttes eelkõige arvesse tähiste eristusvõimelisi ja identseid ning ühtlasi ka domineerivaid elemente. Käesoleval juhul on selleks identne sõna „STENBOCK“. Samuti puudub tarbijal võimalus märke üheaegselt vaadelda ning nad peavad usaldama oma mälus talletatud pilti varasemast märgist (vt ka komisjoni lahendit nr 1717-o).

Põhjendamatuks pidas vaidlustaja ka taotleja käsitlust võrreldavate tähiste semantilise erinevuse osas. Eluliselt mitteusutav on vaidlustaja arvates see, et eesti keskmine tarbija seostab tähist „stenbock“ rootsikeelse vastega „kaljukits“ ning tõendamata on ka kaubamärgitaotleja seos Rootsi aadlisuguvõsaga. „STENBOCKI MAJA“ („Stenbocki maja“) on Eesti Vabariigi täitevvõimu osutamise sümboliks ja üldiseks kõrge sümboolse väärtusega tähisiks – Vabariigi Valitsuse istungite toimumise asukoht (täitevvõimu teostamine), Vabariigi Valitsuse pressikonverentside andmise asukoht (suhtlemine avalikkusega), Vabariigi Valitsuse peaministri igapäevased tööruumid, Riigikantselei (Vabariigi Valitsuse juures olev valitsusasutus) asukoht. Lisaks toimuvad „Stenbocki majas“ riiklikud vastuvõttud (olgu siis näiteks kaitseväelaste tunnustamine, teiste riikide tähtsate riiklike külaliste vastuvõttud jm nn protokollüritused) ja avalikkusele suunatud kontserdid, ekskursioonid, avatud uste päevad jmt (vaidlustaja 14.08.2020 lisad 12, 15, 16). Avalikkus tajub tähist „STENBOCKI MAJA“ („Stenbocki maja“) igapäevast ajakirjanduse (nii paberil kui ka veebis) ja massimeedia vahendusel (television, Internet, sh ka Youtube kanali „Valitsuse uudised“ videotelt (vaidlustaja 14.08.2020 lisa 9), sest Vabariigi Valitsuse pressikonverentside taustaseinal on suurelt kirjutatud „Stenbocki maja“. Poliitiliste vastuvõttude, bankettide, nn protokollürituste ja üldise diplomaatilise suhtluse lahutamatuks osaks on ka toitlustamine (sh jookide pakkumine), mistõttu on nimetus „Stenbocki maja“ lahutamatu seotud ka kaubamärgitaotluses toodud klassi 43 teenustega.

„STENBOCKI MAJA“ („Stenbocki maja“) on üleriigilise tuntuse ja tähtsusega arhitektuuriobjekti nimetus. KaMS ei ava mõisteid „arhitektuuriobjekti nimetus“ ega „varasem õigus arhitektuuriobjekti nimetusele“. Olemasolevate andmete ja tõendite kohaselt on hakatud Eesti Vabariigile kuuluvat Toompeal Rahukohtu tn 3 hoonetekompleksi alates 2000. aastast nimetama ametlikus kõnepruugis „Stenbocki majaks“ (või ka suupärasemalt „stenbockiks“, nt vastuvõtt/kohtumine toimub stenbockis) ning mida üldsus seostab Vabariigi Valitsuse asukohaga ja mida haldab Riigikantselei (vaidlustaja) juba enne vaidlusaluse kaubamärgitaotluse registreerimiseks esitamist (juba ka varasemates kunsti- ja ajalooallikates ning uuringutes on seda objekti nimetatud „Stenbocki majaks“, vt vaidlustaja 14.08.2020 lisad 5a-5c). Seega on vaidlustajal varasem õigus kasutada arhitektuuriobjekti nimetust „STENBOCKI MAJA“ („Stenbocki maja“), mis koosneb vaidlustatud kaubamärgiga identsest osast „STENBOCK“ ning kirjeldavast ja seega ka eristusvõimetus osast „MAJA“ (vt komisjoni otsus 1156-o seoses arhitektuuriobjekti nimetusega „ANTONIUSE ÕU“). Tähist „STENBOCKI MAJA“ („Stenbocki maja“) kasutatakse laialdaselt ka igapäevases keelekasutuses, mistõttu on sellel märkimisväärne eristusvõime (oluline aspekt n-õ keskmise tarbija seisukohast ja ka Eesti avalikkusega ärilises mõttes). Google'i otsing tähisele „Stenbocki maja“ annab 450 000 vastet (link lisatud seisukohas). Kuivõrd tähis „Stenbocki maja“ on väga tuntud tähis, seostab keskmine tarbija iga sellist tähise kasutamist (ka ilma laiendita „maja“) üksnes Vabariigi Valitsusega ja tema Tallinnas Toompeal asuva residentsiga. Järelikult on äär-

miselt tõenäoline iga tähise „STENBOCK“ assotsieerumine vaidlustaja varasema nimeõiguse ja tähise (üldtuntud kaubamärgiga).

Vaidlustaja jäi ka seisukohale, et tähis „STENBOCKI MAJA“ („Stenbocki maja“) on muuhulgas eraldi üldtuntud tähis ka vaidlustatud taotluse klassi 43 teenuste osas. Lisaks tähise vaieldamatule üldtuntusele seoses Eesti Vabariigi täitevvõimu teostamise ning üldistele valitsemise ja poliitikaga (nt klassid 41, 45), on see üldtuntud ka kaasnevatele tugiteenustele, milleks on muuhulgas taotluse klassi 43 kõik teenused. Kaupade või teenuste vahelise sarnasuse hindamisel tuleb arvesse võtta kõiki nende kaupade või teenuste vahelist suhet iseloomustavaid asjaomaseid tegureid – nende olemus, otstarve, kasutusviis ning nende üksteisega konkureeriv või üksteist täiendav iseloom. Toitlustusteenused on „STENBOCKI MAJA“ olemust (teenuseid) lisaks toetavad ja täiendavad, mis on samuti võrreldavate tähiste tegevusalade/teenuste sarnasuse hindamisel oluliseks kriteeriumiks (vt komisjoni otsus 1717-o). Vaidlustaja on tõendanud mitmete toitlustusega igapäevaselt seonduvate esemete olemasolu (vaidlustaja 14.08.2020 lisa 17) ning leidis, et „Stenbocki maja“ nimetust kandvad salvrätikud, joogiklaasi alused, korgitserid, veinid, kompvekid, kelnerite tarbed jmt on otseselt toitlustusteenustega seonduvad. On iseenesest mõistetav, et toitlustamise ja jookide serveerimise käigus kasutatakse ka salvrätikuid ja joogiklaasi aluseid ning kui nendel on kasutusel tähis „Stenbocki maja“, siis on see üheselt seostatava ka vastava toitlustusteenuse osutamiseks selle nime alt. Lisaks on erinevad toitlustusteenuste ettevõtjad varasemalt reklaaminud oma teenuseid seoses „Stenbocki majaga“ (vaidlustaja 14.08.2020 lisad 13-14). Märkimisväärne on, et ilmselt väga paljude asukohtade ja asutuste/ettevõtete hulgas, kus need ettevõtjad on oma toitlustus- ja toitlustusteeninduse (*food and drink catering*) teenuseid osutanud, on üksnes „Stenbocki maja“ nimi esile tõstetud. See näitab, et sellel tähisel on väärtus ja kõrge maine (ka muud omadused), mida on ettevõtetal (majanduslikult) huvi siduda oma osutatavate teenustega, kuid läbi selle võidakse ebaseaduslikult kahjustada selle varasema üldtuntud tähise mainet või eristusvõimet, seostada omavahel ebaseaduslikult võrreldavaid tähiseid ning eksitada tarbijaid teenuste päritolu, kvaliteedi ja muude omaduste suhtes. Sellest tulenevalt on ilmselt ka taotlejal sarnane ajend võtta kasutusele tähis „STENBOCK“, mille abil saab kerge vaevaga reklaamida oma (toitlustus)teenuseid. Asjaolu, et nimel „stenbock“ on rootsikeelne tähendus (kaljukits) ei oma käesolevas asjas tähendust, kuna eluliselt ei ole usutav, et keskmine eesti tarbija seostab seda taotleja selgituses liharestorani nimes kaljukitsega (puuduvad ka andmed, et kaljukitse liha on liharestoranides pakutatavate lihavalikute hulgas). Tõenäoline on, et keskmine Eesti tarbija seostab toitlustusteenuse „STENBOCK“ osutajat „Stenbocki majaga“, kus samuti osutatakse teatud juhtudel (kõrgetasemelisi) toitlustusteenuseid. Samuti puuduvad mistahes tõendid, et taotleja oleks kuidagi seotud Rootsi aadlisuguvõsaga. Kokkuvõttes, kõikvõimalike (liha)restoranide nimevalikute hulgas otsustas taotleja valida sellise, mis on identne varasema üldtuntud tähisega „Stenbocki maja“ ja ilmselge eesmärgiga „lõigata kasu“ (tungiva põhjuseta ära kasutamine, nõ kiiluvette asumine e *freeriding*) selle tähise varasemast mainest ja tuntusest ning püüab tagantjärele eluliselt mitteusutatavate väidetega oma valikut õigustada. Sellist nimevalikut ei saa Eesti kontekstis pidada juhuslikuks ja see rikub varasemate õiguste omaniku huvisid, eksitab tarbijaid ning on vastuolus heade (äri)tavadega (vt komisjoni otsus 1176-o). Vaidlustaja märkis, et kui taotleja soovib oma liharestoranile panna nimeks „Kaljukits“, siis selle osas ei ole vaidlustajal pretensioone. Samuti pidas vaidlustaja ebaõigeks taotleja väidet, et keegi ei saa monopoliseerida mõnda tavakeelset sõna (olgu kasvõi rootsikeelset), näitena vt kasvõi kaubamärke nr 10587, 10647 sõnale „Apple“ (tõlkes „õun“).

Samuti rõhutas vaidlustaja, et tähise „STENBOCK“ kaubamärgina registreerimiseks AS ESTIKO nimele puudub Riigikantselei (vaidlustajast valitsusasutus) nõusolek. Kokkuvõttes palus vaidlustaja vaidlustusavaldus täies ulatuses rahuldada.

6) 4.01.2021, selleks antud tähtajal, esitas **taotleja** oma seisukoha. Taotleja ei nõustunud vaidlustaja seisukohtadega, jäi kõigi oma seisukohtade juurde ning esitas järgnevad täiendavad vastuväited. KaMS § 12 lg 1 p 1 ning lg 2 p 1 sätestab, et kaubamärgi õiguskaitse ulatuse aluseks on üldtuntud kaubamärk kujul, millisena ta üldtuntuse omandas ning kaubamärgi õiguskaitse ulatus kaupade ja teenuste suhtes määratakse üldtuntud kaubamärgi puhul kaupade ja teenustega, mille tähistamisega kaubamärk üldtuntuse omandas. Vaidlustaja ei ole olnud oma seisukohtades konkreetne, mis puudutab üldtuntud kaubamärgi kuju (et kas väidetava üldtuntuse on saavutanud tähis „STENBOCKI MAJA“ või „Stenbocki“ või „Stenbocki maja“ vmt) ning põhjendas erineva kuju kasutamist erinevates seisukohtades ning allikates sellega, et vaidlustaja kasutas tähist „STENBOCKI MAJA“ trükitähtedes seepärast, et ka kaubamärgitaotlus „STENBOCK“ on esitatud trükitähtedes. Taotleja hinnangul ei ole selline põhjendus õiguspärane, kuna vaidlustaja ei saa oma suva järgi muuta väidetava üldtuntud tähise kuju vastavalt sellele, millist kaubamärgitaotluse registreerimist ta parasjagu vaidlustab. Samuti leidis taotleja, et vaidlustaja ei ole esitanud tõendeid, mis kinnitaksid, et väidetav üldtuntud tähis on omandanud üldtuntuse klassis 43. Vaidlustaja on viidanud, et vaidlustusavalduse juurde esitatud tõendid, ennekoike lisa 17 ning lisad 13 ja 14, kinnitavad omandatud üldtuntust. Taotleja sellega ei nõustunud. KaMS § 7 lg 3 kohaselt arvestatakse üldtuntuse tunnistamisel muu hulgas kaubamärgi tuntuse astet

Eestis kaubamärgiga tähistatud teenustega analoogiliste teenuste tegelike ja võimalike tarbijate sektoris, nende teenuste jaotusvõrgus tegutsevate isikute sektoris või nende teenustega tegelevas äri-sektoris (p 1); kasutamise ja tutvustamise kestust ja ulatust ning kaubamärgi geograafilist levikut (p 2) ja hinnangulist väärtust (p 4). Taotleja hinnangul ei ole vaidlustaja tõendanud isegi mitte tähise „Stenbocki maja“ kasutamist klassi 43 kuuluvate teenuste osas, veel vähem on võimalik vaidlustaja esitatud vähete tõendite alusel järeldada nimetatud tähise üldtuntust. Vaidlustaja esitatud tõendid kinnitavad üksnes asjaolu, et Stenbocki majas asuvad Vabariigi Valitsus ja Riigikantselei ning seal töötab peaminister. Kuigi antud hoonete õuealal on peetud õuemuusika kontserte (klass 41) või majas on tehtud ekskursioone (klass 39), ei kinnita esitatud argumendid ega tõendid, et ka nende teenuste osas oleks tähise Stenbocki maja näol tegemist üldtuntud tähisega.

Taotleja märkis lisaks varasemates seisukohtades toodule, et vaidlus on kaubamärgi „STENBOCK“ registreerimise üle toitlustusteenuste tähistamiseks. Tegemist on teenustega, mille asjaomase teenuste keskmine tarbija võib olla igaüks. Keskmine tarbija ei ole isegi mitte teadlik, et Stenbocki majas väidetavalt pakutakse toitlustusteenust – olgu seda siis näiteks kas Hole in One Cateringi, Carmen Cateringi poolt – ning antud teenus pole ka keskmisele tarbijale Stenbocki majas kättesaadav. Seetõttu ei ole eluliselt usutav, et antud olukorras oleks avalikkus (tarbija) eksituses või saada eksitatud teenuste omaduste ja päritolu osas. Samuti ei ole usutav vaidlustaja väide, et „STENBOCK“ kaubamärki kandva restorani puhul eeldaks keskmine tarbija, et tegemist oleks valitsusasutusega või selle kontrolli all osutatavate toitlustusteenuse pakkujaga.

Taotleja jäi seisukohale, et nimetus Stenbock seostub ennekõike Rootsi aadlisuguvõsast pärit Hiiumaa mõisnikuga, brigaadikindraliga krahv Jakob Pontus Stenbock või siis rootsi keelest tuleneva sõnaga *stenbock* ehk kaljukits eesti keeles. Vaidlustatud kaubamärgi kasutamise kontseptsioon on liharestoran. Taotleja leidis, et tal ei peagi olema otsest seost konkreetse aadlisuguvõsaga, et registreerida tähis STENBOCK. Analoogselt on registreeritud ja/või kasutusel mitmeid aadlisuguvõsa nimesid ilma otsest seost konkreetse nimega omamata nagu näiteks Krahv von Berg (reg nr 50383) OÜ Maldivar nimele; OTTO FRIEDRICH VON PISTOHLKORS (reg nr 49545) OÜ Nordic Star Real Estate nimele; kaubamärki Von Baer brand on kasutusel nahast toodete (kottide, rihmade jne) tähistamisel; tähis BARCLAY on registreeritud mitmeid kaubamärke erinevate ettevõtete nimele erinevates kauba- ja teenuseklassides jne. On ka äärmiselt ebatõenäoline, et keskmine tarbija peaks vaidlustatud kaubamärgiga tähistatud toitlustuskohta Stenbocki majaks või arvaks, et tegemist on ametiasutusega või vabariigi valituse tööruumidega. Lisaks kaubamärki PARLAMENT (reg nr 28150) puudutavale näitele on kasutusel ja/või registreeritud mitmeid teisigi nimetusi, mille puhul ei saa tekkida seost ametiasutustega, nagu näiteks Ronimisministeerium (reg nr 52712) Ronimiskeskus OÜ nimel. Lisaks on kasutusel veel ka Kirjandusministeerium, Ehitusministeerium OÜ, Magus Ministeerium OÜ, MTÜ Önneministeerium, OÜ Koristusministeerium, PizzaMinisteerium OÜ, Seiklusministeerium OÜ, Õlleministeerium OÜ, MTÜ Eesti Maitsete Saatkond, Moesaatkond OÜ, MTÜ Raamatusaatkond, MTÜ SILLAMÄE NOORTE PARLAMENT, Jõhvi Noorteparlament MTÜ, Parlament OÜ jne.

KaMS § 10 lg 1 p 2 sätte kohaldamise esmaseks eelduseks on varasema identse või sarnase tähise olemasolu ning hilisema ja varasema kaubamärgiga tähistatud teenuste identsus või samaliigilisus. Taotleja jäi seisukohale, et tähis „Stenbocki maja“ ei ole varasem üldtuntud kaubamärk, mis oleks saanud õiguskaitses identsete või samaliigiliste teenuste tähistamiseks. Seetõttu ei ole võimalik kohaldada KaMS § 10 lg 1 p-s 2 toodud alust. Isegi kui võrrelda tähiseid „Stenbocki maja“ ning „STENBOCK“, on võrreldavad tähised erinevad nii visuaalselt kui foneetiliselt, sest tegemist on märkimisväärselt erineva pikkusega tähistega. Võrreldavad kaubamärgid on ka semantiliselt pigem erinevad, mistõttu kokkuvõttavalt antud tähised ei loo sarnast üldmuljet. Tarbijad, kes reaalselt teavad vaidlustajat ning tema tähist, ei eeldaks kunagi, et tähis „Stenbocki maja“ ning kaubamärk „STENBOCK“ on seotud, eriti arvestades asjaolu, et vaidlustaja ei paku toitlustusteenuseid, veel vähem seda keskmisele tarbijale. Sellest tulevalt on vaidlustaja poolt viidatud äravahetamise tõenäosus, sh assotsieeruvus, tegelikkuses olematu.

KaMS § 10 lg 1 p 3 kohaldamise eelduseks on esiteks varasem identne või sarnane kaubamärk ning teiseks maine/eristusvõime olemasolu relevantsetel territooriumil. Vaidlustaja ei ole tõendanud tähise „Stenbocki maja“ maine olemasolu Eestis. Kuna tarbijad ei ole teadlikud Stenbocki maja väidetavalt pakutavatest toitlustusteenustest, ei ole vaidlustajal tekkinud ka mingisugust kuvandit ega mainet toitlustusteenuste osas keskmise tarbija mälus. Seetõttu on taotleja seisukohal, et olukorras, kus kaubamärgil puudub maine Eestis, ei ole seda ühtlasi võimalik vastaval territooriumil ära kasutada. Asjaomane tarbija ei loo antud vaidlustaja tähise ning kaubamärgitaotluse vahel seost, vaidlustaja tähist ei kasutata antud valdkonnas üldtuntud kaubamärgile kohaselt, mistõttu ei saa esineda ka tõsist ohtu, et maine või eristusvõime kasutamine taotleja poolt võiks käesoleval hetkel või tulevikus aset üldse leida.

Euroopa Kohtus on sedastanud, et kui varasem ühenduse kaubamärk on omandanud maine liidu territooriumi olulises osas, mitte aga selle liikmesriigi asjaomase avalikkuse seas, kus vastulause esemeks oleva hilisema siseriikliku kaubamärgi registreerimist on taotletud, võib ühenduse kaubamärgi omanikule laieneda direktiivi 2008/95 artikli 4 lõikes 3 ette nähtud kaitse, kui nimetatud avalikkuse ärilises mõttes märkimisväärne osa teab seda kaubamärki (C-125/14, p 34). Eeltoodud tõlgendustest lähtuvalt peaks antud olukorras vaidlustaja tõendama, et „nimetatud avalikkuse ärilises mõttes märkimisväärne osa teab seda kaubamärki, loob selle ning hilisema siseriikliku kaubamärgi vahel seose“. Käesoleval juhul ei ole vaidlustaja esitanud mingeid tõendeid, mis võimaldaksid järeldada, et tähisel „Stenbocki maja“ on kas maine Eesti territooriumil või, alternatiivselt, et seda kaubamärki teab „avalikkuse ärilises mõttes märkimisväärne osa“. Seega ei ole võimalik rääkida tähise „Stenbocki maja“ maine ärakasutamisest või kahjustamisest Eesti territooriumil KaMS § 10 lg 1 p 3 mõistes. Lisaks – KaMS § 10 lg 1 p-s 3 sätestatuga analoogse normi tõlgendamisel on Euroopa Kohus rõhutanud, et keeldumise aluse kohaldamiseks on asjast huvitatud isikul kohustus tõendada lisaks kaubamärkide vahelisele seosele ka varasematele tähistele tegelikku kahju tekitamist või selle tõsist ohtu (27.11.2008 otsus nr C-252/07, p 71). Selleks peab varasema kaubamärgi omanik esitama asjaolud või tõendid, mille alusel saaks *prima facie* järeldada, et varasema kaubamärgi ärakasutamise või kahjustamise oht ei ole pelgalt hüpoteetiline (T-67/04, p 40). Vaidlustaja ei ole tõendanud ega veenvalt põhistanud, mil viisil ja määral võib taotleja taotletava kaubamärgi registreerimisega ebaausalt ära kasutada või kahjustada vaidlustaja varasema väidetava üldtuntud kaubamärgi mainet ja eristusvõimet olukorras, kus vaidlustaja tähist pole Eestis tegelikult piisavalt kasutatud klassi 43 teenuste osas, see pole omandanud Eestis mainet ega tuntuust ning kui võrreldavad tähised on erinevad. Seetõttu ei ole taotleja hinnangul antud juhul kohaldatav KaMS § 10 lg 1 p 3.

Taotleja jäi seisukohale, et vaidlustaja väited tähise „STENBOCKI MAJA“ kui varasemale õigusele ehk arhitektuuriobjekti nimele, on eksitavad. Vaidlustaja ei ole tõendanud, et tegemist oleks arhitektuuriobjekti nimega, tegemist ei ole ka ametliku sümboli ega märgiga ega ametliku aadressi osaga. Eeltoodust tulenevalt saab järeldada, et vaidlustaja ei ole suutnud piisavalt põhistada ega tõendada KaMS §-des 9 ja 10 sisalduvate kaubamärgi ainuõigust välistavate asjaolude esinemist.

7) 9.02.2021 esitas **vaidlustaja** täiendava seisukoha. Vaidlustaja märkis, et kuna taotleja kordab valdavalt varem esitatud väiteid, ei pidanud vaidlustaja menetlusökonoomikast lähtuvalt vajalikuks üle korrata omapoolseid varasemaid seisukohtasid. Taotleja 4.01.2021 seisukohtade rõhuasetus on KaMS § 10 keeldumisalustel, jättes samas tähelepanuta, et vaidlustuses tuginetakse ka KaMS § 9 keeldumisalustele, mis käsitleb üldist avaliku huvi kaitset (olenemata sellest kas vaidlustajal on (taotleja arvates) mingi varasem (nime)õigus või mitte. Nõustuda ei saa taotleja demagoogilise käsitluse kordusega seoses tähise „STENBOCK“ kujutamise osas (kas on trüki- või kirjatähtedes, kas sellele on lisatud mingi kirjeldav lisaelement (nt sõna „maja“)). Siinjuures on vaidlustaja hinnangul oluline, et tegemist on sõnamärkidega ja mõlema isiku poolt kasutatakse eristusvõimelist sõna „STENBOCK“ ning taotleja poolt on selle registreerimisel ja võimalikul kasutuselevõtmisel vastuolu kaubamärgiseadusega.

Täiendavalt peatus vaidlustaja taotleja õigustusel nimetuse „STENBOCK“ kasutuselevõtmisel seoses taotleja arvates varasemate analoogsete kaubamärgiregistreeringutega. Näiteks parlament ei ole Eestis riigi kõrgeima seadusandliku esindusorgani Riigikogu ametlikuks vasteks, mistõttu ei saa siin ka seoses kaubamärgiga „Parlament“ tekkida vastuolu (riigi)ameti nimetusega. Parlamendi tähendus on rahvakogunemine, mida edukalt sisustab teatud mõttes ka ööklubi. Analoogia korras märkis vaidlustaja, et vaidlustaja on juba ka varem väljendanud seisukohta, et tema poolt ei oleks takistusi kui registreerimiseks esitav tähis oleks „KALJUKITS“ (*stenbocki vaste*). Samuti on taotleja jätnud tähelepanuta Riigikogu Kantselei kaubamärgiregistreeringu nr 52672 tähisele „RIIGIKOGU + kuju“. Mis puudutab *ministeerium* vmt lõpuga nimetusi, siis neil kõigil on eesliide, mis annab selge arusaama millega on tegemist ja eristab neid võimalikest riigivalitsemise asutustest. Näiteks tarbijal ei saa tekkida kahtlust, et nt Ronimisministeerium või Önneministeerium või Moesaatkond ei ole riigivalitsemise asutus, vaid fantaasiarikas uudissõna mingi muu tegevuse tähistamiseks. Käesoleval juhul aga taotleja tähisel „STENBOCK“ sellist eristavat lisaelementi ei esine.

Samuti ei pidanud vaidlustaja asjassepuutuvaks taotleja näiteid teiste n-ö aadlisuguvõsade nimedega seonduvalt. Tegemist on tavatarbija seisukohalt marginaalsete nimetustega, millel erinevalt „STENBOCKist“ ei ole seos Eesti Vabariigi riigivalitsemisega. Küsimust ei ole selles, kas neid nimesid saab üldse registreerida, vaid et kaubamärgitaotlus „STENBOCK“ rikub vaidlustaja varasemat õigust sellele nimele. Tõendamaks täiendavalt tähise „STENBOCK“ laialdast kasutamist avalikkuse silmis ja ka selle n-ö avalikkuses ärilises mõttes märkimisväärset kasutamist, esitas vaidlustaja Äripäeva 16.01.2021 uudiskirja, kus üleriigilise levikuja ärilehes on „STENBOCKI MAJALE“ viidates kasutatud üksnes sõna „STENBOCK“. Just nimelt selline kasutamine loob vaidlustaja arvates tõenäosuse, et hilisema kaubamärgiga eksitatakse tarbijaid (avalikkust), sellega rikutakse tema varasemaid huvisid, õigusi, tema kõrge väärtusega tähise eristusvõimet ja mainet ning see on lisaks vastuolus heade tavadega. Vaid-

lustaja märkis, et kokkuvõttes püüdis taotleja oma seisukohtadega leida otsitud põhjendusi tähise „STENBOCK“ kaubamärgina registreerimiseks, kuigi on ilmselge, et selle ainus motiiv on „lõigata kasu“ varasemast „STENBOCKI MAJA“ nimetusest ning sellega seonduvast üldisest tuntuusest ja mainest. Tegemist ei saa Eesti kontekstis olla juhusliku nimevalikuga ning selle registreerimiseks ja kasutuselevõtmiseks puuduvad taotlejal tungivad põhjused.

Seisukohale oli lisatud Äripäeva 16.01.2021 väljavõte (artikkel Hannes Rumm: Stenbockist loobudes päästis Ratas Tallinna).

15.02.2021 teatas taotleja, et ei soovi vaidlustajale vastata. Samal päeval tegi komisjon vaidlustajale ettepaneku esitada lõplikud seisukohad hiljemalt 16.03.2021.

8) 16.03.2020 esitas **vaidlustaja** lõplikud seisukohad. Vaidlustaja jäi vaidlustusavalduses ja sellele järgnevatel seisukohtades esitatud juurde ning menetlusökonoomikast lähtuvalt esitas oma lõplikud seisukohad üksnes kokkuvõtlikult viidates 14.08.2020, 30.11.2020 ja 09.02.2021 kirjalikele seisukohtadele, nende lisadele (k.a joonealustele viidetele) ja esile toodud kohtu- ja komisjoni lahenditele. Vaidlustaja märkis, et tema poolt kasutusel olev tähis „STENBOCKI MAJA“ esindab ja kannab endas riigi esindusfunktsiooni ning on kasutusel valitsusasutuse ülesannete täitmise ja nendega kaasnevate ülesannetega (tegemist on täitevvõimu e igapäevase riigijuhtimise teostamise keskpunkti ja riikliku tähendusega sümboliga). Tegemist on Eesti Vabariigi jaoks kõrge sümboolse väärtusega tähisega. Lisaks on tegemist üldtuntud kaubamärgiga muuhulgas ka klassi 43 teenuste osas ja märgilise väärtusega arhitektuuriobjekti nimetusega. Kõik see on loonud tähisele „STENBOCKI MAJA“ väga kõrge maine ja sellel on tugev loomupärane eristusvõime. Taotleja kahjustaks tähisega „STENBOCK“ ebaausalt vaidlustaja varasema tähise mainet või eristusvõimet, sellega eksitatakse tarbijaid, see on vastuolus heade äritavadega ning toimuks tähise väärkasutamine taotleja ärihuvide jaoks.

Vaidlustaja nägi vaidlustatud kaubamärgi registreerimisel ja võimalikul kasutamisel isiku(te) poolt, kes ei kannu endas selliseid Eesti Vabariigi institutsioonidega seonduvaid assotsiatsioone, kui olulist ohtu eksitamisele nii avalikkuse silmis kui ka tähise päritolu, teenuse osutamise aja ja koha ning omaduste osas. Samuti on selline riikliku tähise kasutamine vastuolus avalikkude korra ja heade (äri)tavadega. Lisaks ei saa õiguskaitses tähis, mis lisaks Pariisi konventsiooni artiklile 6ter sisaldab ka muud sümbolit, millele Pariisi konventsiooni artiklis 6ter sätestatu ei laiene, kuid mille registreerimine on vastuolus avaliku huviga, ja puudub pädeva asutuse (Riigikantslei) või ametiisiku (Riigisekretär) kirjalik luba. Samuti on „STENBOCKI MAJA“ ja selle lühem versioon „STENBOCK“ ka kõrge sümboolse väärtusega tähis. Vaidlustaja pole andnud nõusolekut vaidlustatud kaubamärgi registreerimiseks ja seega tuleb selle registreerimisest keelduda KaMS § 9 lg 1 p-de 8, 9 ja 9¹ alusel koostöös Pariisi konventsiooni eelviidatud sätetega.

Vaidlustaja leidis ka, et tema poolt 2000. a. suvel kasutusele võetud tähis „STENBOCKI MAJA“ on üldtuntud varasem kaubamärk (muuhulgas ka klassi 43 teenuste osas, kuivõrd see leiab otsest kasutamist ka tootlusteostenuste ja sellega kaasnevate teenuste osas). Seetõttu ei saa taotlejapoolset nimevalikut Eesti kontekstis pidada juhuslikuks ning selle registreerimiseks ja kasutusele võtmiseks puuduvad taotlejal tungivad ja legitiimsed põhjused. Võrreldavad tähised on nii visuaalselt, foneetiliselt kui ka kontseptuaalselt identsed või sarnased, neid kasutatakse identsete või samaliigiliste teenuste kasutamiseks ja on tõenäoline nende äravahetamine tarbija poolt, sh assotsieerumine. Samuti võidakse hilisema tähisega ebaausalt ära kasutada või kahjustada varasema kaubamärgi mainet või eristusvõimet ja toimuks selle väärkasutamine taotleja poolt tema ärihuvide edendamiseks. Vaidlustaja pole andnud omapoolset nõusolekut vaidlustatud kaubamärgi registreerimiseks.

Alates 1996. a. Eesti Vabariigile kuuluvat Toompeal asuvat arhitektuuriobjekti, mis on ühtlasi ka kultuurimälestis, on ametlikult hakatud 2000. a. suvel riikliku sümboli või märgina nimetama STENBOCKI MAJAKs. „STENBOCKI MAJA“ kui arhitektuuriobjekti nime ja aadressiobjekti kasutatakse ka ametliku aadressi osana. Ka ajalooliselt on see arhitektuuriobjekti nii kunstiteostes, ajalooallikates kui ka teadlaste poolt koostatud uurimustes kandnud „STENBOCKI MAJA“ nime. Seega on vaidlustajal varasem õigus kasutada arhitektuuriobjekti nimetust „STENBOCKI MAJA“, mis koosneb vaidlustatud kaubamärgiga identsest osast „STENBOCK“ ning kirjeldavast ja seega ka eristusvõimetust osast „MAJA“. Vaidlustaja on oma tegevuses „STENBOCKI MAJAGA“ seonduvalt lähtunud kindlast kontseptsioonist ja eesmärkidest ning loonud seega ka sellele arhitektuuriobjektile soovitud maine. Taotleja oma tegevusega vaidlustatud tähise all kahjustaks vaidlustaja õigust jätkata arhitektuuriobjekti nimetusega „STENBOCKI MAJA“ seotud kontseptsiooni ja maine hoidmist ning arendamist, mis ühtlasi oleks vastuolus heade äritavadega. Samuti puudub selle nime kasutamist õigustav seos taotleja ja nimetuse „STENBOCK“ (ja arhitektuuriobjekti nime „STENBOCKI MAJA“ vahel).

Kokkuvõttes palus vaidlustaja vaidlustusavaldus täies ulatuses rahuldada.

Komisjon tegi 16.03.2021 taotlejale ettepaneku esitada lõplikud seisukohad hiljemalt 19.04.2021.

9) 19.04.2021 esitas **taotleja** lõplikud seisukohad. Taotleja jätkuvalt ei nõustunud vaidlustaja seisukohtadega, jäi kõigi varem esitatud seisukohtade juurde ning leidis, et vaidlustusavaldus ei ole põhjendatud ning Patendiameti otsus ei ole vastuolus KaMS § 9 lg 1 p-dega 6-9 ja § 10 lg 1 p-dega 2, 3 ja 6. Korrates menetluse käigus esitatud argumente palus taotleja vaidlustusavaldus jätta rahuldamata.

Komisjon alustas **20.10.2021** vaidlustusavalduse menetluses lõppmenetlust.

Komisjoni selgitused ja otsus

Komisjon, tutvunud menetluses esitatud seisukohtadega ning hinnanud tõendeid kogumis, leiab järgmist.

1) Kooskõlas KaMS § 72 lõikega 14 kohaldatakse vaidlustusavalduse lahendamisel ning otsuse tühistamise korral uue otsuse tegemisel taotluse kohta, mis on esitatud enne 1.04.2019 ja mille kohta on tehtud otsus pärast 1.05.2004, taotluse esitamise ajal kehtinud kaubamärgi registreerimisest keeldumise aluseid ja lähtutakse asja menetlemise ajal kehtivast menetlusnormist. Käesolevas asjas on vaidlustatud kaubamärk „STENBOCK“ (taotlus nr M201800794), mille taotluse esitamise kuupäev on 27.07.2018. Seega kuulub käesolevas asjas kaubamärgi registreerimisest keeldumise aluste osas kohaldamisele kaubamärgiseadus selle 27.07.2018 kehtinud redaktsioonis ning menetlusnormide osas kuuluvad kohaldamisele kehtivad õigusaktid.

Kooskõlas KaMS § 72 lõikega 13 juhul, kui kaubamärgi registreerimise otsus on tehtud enne 1.04.2019, võib asjast huvitatud isik vaidlustada taotleja õiguse kaubamärgile ka KaMS § 41 lõike 2 järgi ka § 9 lõikes 1 sätestatud õiguskaitset välistava asjaolu olemasolul.

Vaidlustusavaldus on esitatud KaMS § 9 lg 1 p-de 6–9 ja § 10 lg 1 p-de 2, 3 ja 6 alusel.

Vaidlustatud kaubamärgi taotluse esitamise aja redaktsiooni kohaselt nägid KaMS § 9 lg 1 p-d 6–9 ette, et õiguskaitset ei saa tähis:

- mis oma olemuselt võib tarbijat eksitada kaupade või teenuste liigi, kvaliteedi, hulga, otstarbe, väärtuse, geograafilise päritolu, kaupade tootmise või teenuste osutamise aja või kaupade või teenuste teiste omaduste suhtes;
- mis on vastuolus avaliku korra või heade tavadega;
- mille registreerimisest tuleb keelduda tööstusomandi kaitse Pariisi konventsiooni artikli 6ter alusel, kui registreerimiseks puudub õiguspäeva asutuse või ametiisiku kirjalik luba;
- mis sisaldab lippu, vappi või muud sümbolit, millele tööstusomandi kaitse Pariisi konventsiooni artiklis 6ter sätestatu ei laiene, kuid mille registreerimine on vastuolus avaliku huviga, ja puudub pädeva asutuse või ametiisiku kirjalik luba.

Vaidlustatud kaubamärgi taotluse esitamise aja redaktsiooni kohaselt nägid KaMS § 10 lg 1 p-d 2, 3 ja 6 ette, et õiguskaitset ei saa kaubamärk:

- mis on identne või sarnane varasema kaubamärgiga, mis on saanud õiguskaitse identsete või sarnaliigiliste kaupade või teenuste tähistamiseks, kui on tõenäoline kaubamärkide äravahetamine tarbija poolt, sealhulgas kaubamärgi assotsieerumine varasema kaubamärgiga;
- mis on identne või sarnane varasema registreeritud või registreerimiseks esitatud kaubamärgi või valdavale enamusele Eesti elanikkonnast tuntud kaubamärgiga, millel on õiguskaitse teist liiki kaupade või teenuste tähistamiseks, kui hilisema kaubamärgiga võidakse ebaausalt ära kasutada või kahjustada varasema kaubamärgi mainet või eristusvõimet, mis oli omandatud hilisema kaubamärgi registreerimise taotluse esitamise kuupäevaks või prioriteedikuupäevaks;
- mille kasutamine kahjustab varasemat õigust nimele, isikuportreele, kinnistu nimetusele, arhitektuuriobjekti nimetusele või kujutisele, autoriõiguse või tööstusomandi esemele või muud varasemat õigust.

Vaidlustaja ei saa tugineda õiguskaitset välistavale asjaolule, mida taotluse esitamise ajal ei eksisteerinud (KaMS § 9 lg 1 p 9¹).

Komisjon selgitab, et Domeenivaidluste komisjoni reglement ega selle lahendid ei ole kaubamärgiõiguse allikad.

Vaidlust ei ole selles, et vaidlustaja ei ole andnud taotlejale õigust vaidlustatud kaubamärgi registreerimiseks KaMS § 9 lg 1 p-de 8 ja 9 ega § 10 lg 2 tähenduses.

Komisjon selgitab esiteks *obiter dictum* korras taotleja poolt vaidlustusavaldusele vastuvaidlemise soovi teatamise tähtaja ennistamisega seonduvat ning hindab seejärel vaidlustusavalduse põhjendatust üksikute õiguskaitset välistavate asjaolude kaupa.

2) Seoses vaidlustaja vastuväidetega taotleja menetlustähtaja ennistamise osas selgitab komisjon järgmist. Seadusandja on TÕAS-is reguleerinud tähtaegade ennistamise viisil, mis ei eelda tähtaja ennistamise küsimuste otsustamisel eelnevat (ega ka selle otsustamisele järgnevat) arutelu menetlusosaliste vahel. Samuti ei ole tähtaegade (mitte)ennistamised vastava otsustuse järgselt vaidlustatavad. Komisjoni hinnangul järeldub sellest, et seadusandja on soovinud, et ennistamise küsimused lahendataks komisjonis kiirelt, menetlusökonomiliselt ja lõplikult. Kuigi võib möönda, et tulenevalt kahe menetlusosalise olemuslikust vastasseisust komisjoni menetluses on üks menetlusosaline pea alati motiveeritud olema teise menetlusosalise mööda lastud tähtaja ennistamise vastu, ei õigusta see põhivaidluse kõrvale eraldi ennistamise vaidluse tekkimist. Erinevalt komisjoni menetletavatest põhivaidlustest tööstusomandi esemete üle puudutavad ennistamisega seotud asjaolud üksnes konkreetset, tähtaja mööda lasknud menetlusosalist ning käesoleval juhul pidas komisjon taotleja mööda lastud menetlustähtaja ennistamist põhjendatuks.

Komisjon määras 14.05.2019 taotlejale TÕAS § 48² lõike 2 kohase tähtaja, mille kohaselt taotleja pidi teatama oma soovist vaidlustusavaldusele vastu vaielda enne 15.07.2019. Taotleja vastuvaidlemise soovist teatamise tähtaja, nn leppeperioodi, mõte on anda taotlejale võimalus vaidlustusavaldusega nõustuda (isegi enne vaidlustaja poolsete põhjenduste esitamist) või alternatiivselt saavutada vaidlustajaga kokkulepe, mille tulemusena vaidlustusavaldus võetakse täies ulatuses või osaliselt tagasi. Enne nimetatud tähtaja lõppemist teatas taotleja, et pooled on asunud kompromisslääbirääkimistesse ning palus pikendada leppeperioodi. Kirjalikku taotlust, millele viidati, ei olnud lisatud. 15.07.2019 esitas taotleja ühise taotluse leppeperioodi pikendamiseks, mille olid 10.-11.07.2019 allkirjastanud poolte esindajad. Taotluses sisaldus avaldus, mille kohaselt „[m]enetlusosaline või menetlusosalised annavad tööstusomandi apellatsioonikomisjonile koheselt teada, kui läbirääkimised lõpevad kompromissiga või kui üks pooltest soovib läbirääkimistest väljuda.“ 18.07.2019 saatis komisjon pooltele teate, mille kohaselt leppeperioodi pikendati kuni 14.05.2020 ja mille kohaselt eelmenetluse alustamise tähtpäevaks on 15.05.2020.

Taotleja teatas 4.06.2020 ja kirjalikult 11.06.2020 (vastusena komisjoni 28.05.2019 kirjale, millega komisjon oli vaidlustusavalduse taotlejale kätte toimetanud), et ta soovib vaidlustusavaldusele vastu vaielda ning esitas põhjenduse, miks sellest soovist ei teatatud tähtpäevaks, koos taotleja esindaja töövõimetust perioodil 25.04–15.05.2020 tõendava töövõimetuslehega. Komisjon, ennistanud taotlejale antud tähtaja, alustas eelmenetlust 15.06.2020. Vaidlustaja 17.06.2020 pöördumisele vastas komisjon, et tähtaeg on ennistatud.

Vaidlustaja on 14.08.2020 põhjenduste juurde esitanud lisa 1, mis on vaidlustaja 16.04.2019 pretensioon taotlejale (nõue vaidlustatud kaubamärgitaotluse tagasivõtmiseks ja selle mistahes tegevuses kasutamisest hoidumiseks, hoiatusega esitada vaidlustusavaldus) ja lisa 2, mis on taotleja 26.04.2019 vastus pretensioonile (milles vaidlustaja nõuded lükatakse alusetutena tagasi). Vaatamata vaidlustaja (taotleja hinnangul) alusetutele pretensioonidele, nende tagasilükkamisele ja 27.04.2019 esitatud vaidlustusavaldusele (milles ei sisaldunud põhjendused, mis ei olnud ka nõutav) tegi taotleja vaidlustaja põhjenduste kohaselt (ja lisast 3 nähtuvalt vaidlustaja ettepanekul) 6.07.2019 vaidlustajale ettepaneku (sisulise) kompromissi leidmiseks. Taotleja aktsepteeris kompromisslääbirääkimiste ettepaneku, nagu näitab 10.06.2019 on koostatud ühine leppeperioodi pikendamise taotlus. Vaidlustaja põhjenduste lisa 3 kohaselt esitas ta 10.10.2019 pärast meeldetuletusi taotlejale seisukoha, milles jäi algse pretensiooni nõude juurde, et taotleja võtab vaidlustatud taotluse tagasi. Komisjon järeldab, et viie kuu jooksul ei olnud sisuliselt kompromisslääbirääkimisi toimunud. Pärast meeldetuletusi teatas taotleja vaidlustajale 7.05.2020, et taotleja ei soovi taotlust tagasi võtta (14.08.2020 põhjenduste lisa 3). Komisjon märgib, et selle seitsme kuu jooksul ei olnud sisuliselt kompromisslääbirääkimisi toimunud ja üldse küsitav on olnud poolte soov kokkuleppele jõuda.

Komisjonile olid vaidlustaja põhjendustes toodud (eeskätt selle lisadest 1–3 nähtuvad) asjaolud teadmata, kui ta käsitles vaidlustaja tähtaja ennistamise taotlust, ning komisjon lähtus sellest, et pooled peavad heas usus läbirääkimisi kompromissi saavutamiseks – mitte ei esita ultimaatumeid – ning teatavad koheselt komisjonile, kui läbirääkimised on edukalt või edutult lõppenud. Komisjon rõhutab, et üldjuhul ei ole leppeperioodil või sellest väljaspool toimuvate läbirääkimiste sisu komisjoni jaoks oluline ning komisjon ei pea läbirääkimiste asjaoludest teadma ega nendega arvestama. Kuna antud juhul on pooled jätnud täitmata endale võetud teatamiskohustuse ning sellest tulenevalt on komisjon olnud eksituses poolte hea tahte, nende vaheliste suhete ja läbirääkimiste perspektiivikuse osas, on mõned läbirääkimiste asjaolud siiski asjakohased. Komisjon nõustub vaidlustajaga, et taotlejal oli TÕAS § 48²

lõikest 2 tulenevalt kohustus teatada komisjonile vaidlustusavaldusele vastuvaidlemise soovist ja taotleja esindaja võimatuse korral täita seda kohustust oleks taotleja esindamine pidanud olema paremini korraldatud patendibüroos, mille kaudu taotleja esindaja töötab. Samas tuleb arvesse võtta seda, et taotleja esindaja oli tähtaja lõppemise ajal tõendatult töövõimetu ning seega on vabandata, et ta ei saanud tähtaega järgida. Asjaolu, et vaidlustaja esindaja sai töövõimetusel ajal teatada vaidlustaja seisukoha taotlejale 7.05.2020, ei määra seda, et ta oleks saanud tööülesandeid täita kogu töövõimetusel ajal. Samuti võttis komisjon arvesse seda, et COVID-19 mõjudega seoses ei olnud situatsioon normaalne ja seda tuleb arvestada nende ootuste osas, mis puudutavad patendibüroo hoolsuskohustuse täitmist.

Vaidlustajale ei saanud tulla üllatusena see, et taotleja soovib vaidlustusavaldusele vastu vaielda, kuna nendevahelistes läbirääkimistes ei olnud kumbki pool (sh eriti vaidlustaja) oma positsioonist taganenud ning 7.05.2020 (14.08.2020 põhjenduste lisa 3) teates oli taotleja *expressis verbis* märkinud, et „[s]eega tuleb jätkata vaidlusega“. 3.06.2020 esitas vaidlustaja komisjonile päringu selle kohta, kas taotleja on vastuvaidlemise soovist teatanud. Samal päeval teatas komisjon taotlejale, et leppeperiood on lõppenud 14.05.2020 ja küsis üle, kas taotleja poolt ei ole avaldusele vastust esitatud. Vastuseks sellele teatas taotleja 4.06.2020 vastuvaidlemise soovist kirjalikult taasesitatavas vormis ning seejärel kirjalikus vormis 11.06.2020. Arvesse võttes vaidlustaja päringut, millest nähtus vaidlustaja teadmatus taotleja (kellega ta oli viimati pidanud läbirääkimisi) menetluslike sammude kohta, ei välistanud komisjon, et taotleja on nõutava teate esitanud, kuid see ei ole komisjonile kohale jõudnud (arvestades ka COVID-19 mõjusid). Komisjon pidas oluliseks, et taotleja seisukoht vaidlustusavaldusele vastuvaidlemise kohta või sellekohase soovi puudumise kohta oleks teada, kuna sellest sõltub menetluse edasine käik: vastuvaidlemise soovi olemasolust ja sisust sõltub, kas menetlus jätkub tavalises või kiirendatud menetluses (TÕAS § 48⁴ lg 1) või avaldus rahuldatakse ainuisikulise otsusega (TÕAS § 54 lg 5). Komisjon märgib, et isegi juhul, kui komisjon oleks juba alustanud eelmenetlust ja andnud taotlejale tähtaja põhjenduste ja tõendite esitamiseks (TÕAS § 48³), mis ei sõltu menetlusliigist (see ei toimu siiski taotleja poolse avaldusega nõustumise korral), ei oleks olnud välistatud taotleja poolse ennistamisavalduse esitamine ja võimalik rahuldamine. Komisjon hindab iga ennistamisavaldust sõltuvalt selle asjaoludest. Seega ei ole vaidlustajal õigustatud ootust, et vaidlustaja poolt tähtajaks vastamata jätmine tähendab eranditult kiirendatud menetlust.

Vaidlustaja on rõhutanud oma ootust võrdsele kohtlemisele. Komisjon peab seda ootust põhjendatuks ning selgitab, et TÕAS võimaldab nii avalduse esitamisel pärast selleks ettenähtud tähtaega kui menetlusosalisele seadusest tuleneva või komisjoni antud menetlustähtaja möödumise korral tähtaja ennistada, kui selle möödalaskmine on tingitud mõjuvast põhjusest. TsMS § 67 lõikes 2 sätestatud tähtaja kohaldamine ei ole põhjendatud, kuna TÕAS reguleerib ennistamist eriseadusena, nähes § 49 lõikes 6 ette erineva ja pikema tähtaja, mis kohaldub mõlemale menetlusosalisele.

Komisjon ei nõustu vaidlustajaga, et avaldusele vastuvaidlemata jätmine on sisuliselt omaksvõtt. TsMS § 231 lõike 2 kohaselt on omaksvõtt faktilise väitega tingimusteta ja selgesõnaline nõustumine kohtule adresseeritud kirjalikus avalduses või kohtuistungil, kus nõustumine protokollitakse. Sama paragrahvi lõike 4 kohaselt omaksvõttu eeldatakse, kuni vastaspool ei vaidlusta faktilise asjaolu kohta esitatud väidet selgesõnaliselt ja vaidlustamise tahe ei ilmne ka poole muudest avaldustest. Seega on omaksvõtu aineks faktiline, mitte aga õiguslik asjaolu. Õigusliku väitega nõustumine esineb menetluses nt hagi õigeksvõtmise korral (TsMS § 4 lg 3, § 394 lg 2 p 2). Abstraktse taotleja soov avaldusele mitte vastu vaielda võib olla tingitud aga ka muust kui abstraktse vaidlustaja faktiliste või õiguslike väidetega nõustumisest, eeskätt menetlusökonoomikast või strateegilisest kaalutlusest. See, et komisjon võib avalduse, millele vastuvaidlemisest teine pool ei teata ja mis ei ole ilmselt põhjendamatu, TÕAS § 48⁴ lõike 1 kohaselt ilma põhjendusteta rahuldada, ei tähenda, et avalduses väidetud faktidele või õigusväidetele oleks antud mingi lõplik heakskiit. Kiirendatud menetluses tehtav põhjendusetu otsus lihtsalt lõpetab menetluse, kuna taotleja ei ole sellele vastu vaieldud; selline otsus ei loo praktikast ning ei välista ka samasisulist vaidlust edasikaebe korras või muus instantsis. Nii ei ole seaduslikke piiranguid sellele, et komisjoni kiirendatud menetluses tehtud põhjendusetu otsusele (TÕAS § 48⁴ lg 1) järgneks TÕAS § 64 kohane võistluslik hagimenetlus. Sellega seoses ei ole juhul, kui poolte vahel on sisuline vaidlus, ökonoomsem (rääkimata selle õiguslikust väärtusest) teha komisjoni lahend kiirendatud menetluses, kuna sel juhul järgneks igal juhul sisuline vaidlus kohtumenetluses.

Komisjon möönab, et senises praktikas on sageli viidatud omaksvõtule või sisulisele nõustumisele juhul, kui teine menetluse pool ei ole oma vastuväiteid esitanud või veelgi enam – menetluses üldse osalenud. Sellist olukorda tuleb siiski eristada käesolevas menetluses esinevast, kus taotleja on siiski soovinud vaidlustusavaldusele vastu vaielda ning menetluse käigus ka oma vastuväited esitanud. Sellises situatsioonis oleks põhimõtteliselt ebaõige jätta komisjonil sisuline otsus tegemata, tühistada vaidlustaja taotluse alusel tähtaja ennistamine ning eelistada menetluse lõpetamist formaalselt otsusega vaidlustaja kasuks ilma seda põhjendamata (kiirendatud menetlus) ning seega luua eeldus menet-

luseks kohtus – mille koormuse vähendamiseks on komisjonis vaidluste kohtueelse lahendamise võimalus ette nähtud.

3) Vaidlust ei ole selles, et Riigikantselei, Vabariigi Valitsuse ja peaministri kasutatavat maja Tallinnas Toompeal kutsutakse Stenbocki majaks. KaMS § 9 lõikes 1 sätestatud õiguskaitset välistavate asjaolude kontekstis ei ole tegemist varasema õigusega, vaid tuleb hinnata tähise enda iseloomust tulenevat mõju vaidlustatud tähise kvaliteedile kaubamärgina.

Komisjon nõustub vaidlustajaga, et sõna *stenbock* rootsikeelne tähendus ei ole Eesti tarbijale tõenäoliselt laialdaselt tuntud (vastupidised tõendid puuduvad). Komisjon lisab, et nime Stenbock teab tõenäoliselt võrdlemisi suurem osa avalikkusest, kuivõrd Rootsi ajast alates on seda perekonnanime kandvad Rootsi aadlisoo liikmed olnud Eestis tegevad, mh mõisnikena (sh mõisarentnike või -omanikena) Hiiu- maal, Kolgas ja mujal. Ühte selle perekonna liiget on taotleja esile toonud, kuid neid on olnud mitmeid, ka on tegemist perekonnaga, kes on jätkuvalt olemas ja tegutsenud nt Kolga mõisas kuni 2014. Sama perekonna oma on olnud ka 1783–92 rajatud Stenbocki maja, mis aastast 2000 on Eesti Vabariigi täidesaatva võimu keskus (vt vaidlustusavalduse lisa 5c).

Kuigi vaidlustaja on toonud selle kohta üksikuid juhuslikke näiteid, ei ole tähist „Stenbock“ alust samastada Stenbocki majaga kui vaidlustaja jm institutsioonide asukohaga. Vaidlustaja esitatud tõenditest (vaidlustusavalduse lisad 4–10b, 12, 15–19a, 20, 23b mis kõik pärinevad vaidlustajalt endalt, kuid kajastavad Stenbocki maja tähistamist) nähtub, et vaidlustaja asukohale viidatakse kui Stenbocki majale, mitte „Stenbockile“, mis esineb samas tähenduses erandliku ja eranditult kõnekeelena. Sama ilmneb ka muudest allikatest pärit tõenditest (lisad 13–14, 19b, 22–23a, 24–25). Märgitagu, et igast tõendist ei nähtu Stenbocki majale viitamine mujalt kui kontekstist.

4) Vaidlustaja toetus esiteks KaMS § 9 lg 1 p-le 6, mis välistab kaitse kaubamärgile, mis oma olemuselt võib tarbijat eksitada kaupade või teenuste liigi, kvaliteedi, hulga, otstarbe, väärtuse, geograafilise päritolu, kaupade tootmise või teenuste osutamise aja või kaupade või teenuste teiste omaduste suhtes. Tähise eksitava iseloomu hindamisel tuleb praktika kohaselt arvesse võtta kaubamärgiga tähistatavaid tooteid ning mõistliku asjakohase tarbija tegelikku eksitamist (eeskätt juhul, kus tähistataval tootel ei saa olla omadusi, mida kaubamärgi tähendus väidab sellel olevat) või eksitamise piisavalt tõsise ohu olemasolu. Kahtlused tuleb tõlgendada tarbija eksitamise ohu puudumise kasuks, seega kui tähist on võimalik kasutada ilma mõistlikku tarbijat eksitamata, ei ole tähis olemuselt eksitav. Eksitamise tulemusena peab tarbijal tekkima üheselt vale ettekujutus mingi toote liigi või omaduste kohta. Asjaolu, et üksik tarbija võib sattuda kaubamärgist eksitusse või et üksik tarbija ei satu olemuselt eksitavast kaubamärgist eksitusse, ei ole tähelepanuväärne.

Vaidlustaja põhjendas, et kui vaidlustatud kaubamärki omab ja kasutab isik, kel ei ole seoseid Eesti Vabariigi institutsioonidega, esineb oluline oht eksitamisele. Avalikkus (tarbija) võib saada eksitatud, justkui saaks tellida Stenbocki maja toitlustaja, kes toitlustab ka nt välisriikide juhte, või saaks rentida lauatarbeid ja/või mööblit, mida kasutab Eesti Vabariigi valitsus, või on tegemist väga esinduslike lauatarvikutega jne. Kui restorani nimetusena võetakse kasutusele tähis „STENBOCK“ ja kui ajakirjandusse tuleb uudis, et „STENBOCKis“ võeti vastu oluline otsus/deklaratsioon, siis avalikkuse ja meedia kõrgendatud tähelepanu all võib see uudis kaasa tuua avalikkuse eksitamise, justkui Vabariigi Valitsus oleks selle otsuse/deklaratsiooniga kuidagi seotud. Samuti on oht, et teatud ringkonnad võivad hakata seda nimetust avalikkust eksitavalt sihilikult kuritarvitama või kitsalt enda huvides ära kasutama (saades n-ö tasuta kõlapinda Eesti Vabariigi arvelt). Libauudised võivad külvata ka asjatut paanikat – nt kui „STENBOCKis“ banketi käigus saadi tervisemürgitus, võib see seada avalikkuses kahtluse alla Vabariigi juhtkonna elu ja tervise.

Komisjon rõhutab, et kaubamärgi eksitava iseloomu tuvastamiseks peab see olema asjaomaste teenuste suhtes oma olemuselt valedetele järeldustele viiv, mitte selline, mis võib muu hulgas või täiendavate tingimuste või sündmuste esinemisel eksitav olla. Klassi 43 teenuste osas tuleb silmas pidada keskmise mõistliku tarbija informeeritust ja tähelepanu, mitte hüpoteetilist avalikkust. Komisjon ei pea põhjendatuks, et tähist „STENBOCK“ on klassi 43 teenuste suhtes võimalik kasutada ainult sel viisil, mis tekitab asjaomases tarbijas ettekujutuse seosest Stenbocki majaga, Eesti Vabariigi täidesaatva võimu organitega, sh vaidlustajaga, või riigiga üldisemalt viisil, mis on kas tarbijat eksitav või mille puhul tarbija eksitamise oht on tõsine. Vaidlustatud tähis ei tähenda olemuslikult Stenbocki maja ega Eesti riiki. Vaidlustaja toodud näited võimalikkusest tarbija või avalikkuse eksitamisest on kaudsed ja hüpoteetilised: need seonduvad kas väidetavate varasemate õigustega samade teenuste suhtes ja sellega seoses tähiste äravahetamisega assotsieerimise kaudu (mis on KaMS § 10 lg 1 p 2 reguleerimisalas) või maine ärakasutamisega (mis on KaMS § 10 lg 1 p 3 reguleerimisalas), juhuslike sündmustega, mis võivad toimuda, aga ei pea toimuma (deklaratsiooni vastuvõtmine, toidumürgitus, kuritarvitused), ning kaudsete tõlgendustega (libauudised), mille tekkimist ei saa seostada vaidlustatud

kaubamärgi olemusega (vt Üldkohtu 5.05.2011 otsus T-41/10 p 49 jj). Komisjon nõustub taotlejaga, et vaidlustaja ei ole sisuliselt esile toonud argumente KaMS § 9 lg 1 p 6 kohaldamiseks. Komisjon leiab, et vaidlustatud tähis ei eksita klassi 43 teenuste tarbijaid Eestis, põhjustades (tegelikult või tõsise riskina) eksitava seose märgi kasutamise ja Stenbocki maja ning sellega seonduva vahel.

5) Vaidlustaja on toetunud teiseks KaMS § 9 lg 1 p-le 7, mis välistab avaliku korra või heade tavade vastuolus olevate tähiste kaitse. Avaliku korra ja heade tavade mõisteid seadus ei ava. Praktikast lähtudes tuleb avaliku korra all mõista tsiviliseeritud ühiskonna ja õigusriigi põhiväärtusi, millel kogu demokraatlik ühiskond ja õiguskord püsib (vrd rahvusvaheline *ordre public*), mitte avalikku korda korrakaitseseaduse tähenduses, mis on oluliselt laiem. Selle näideteks on põhivabadused, võrdsuspõhimõtte, suveräänsuse ja rahu kaitse, kuritegevuse õigustamatus jms. Heade tavade all tuleb mõista kaasaja ühiskonnas omaks võetud subjektiivseid moraaliseid põhimõtteid (mh hoidumine labasusest ja väärtuste labastamisest). Mõlemal juhul tuleb tähise kaitsele vastanduva põhimõtte olemasolu ja/või kehtivus võimalikult objektiivselt põhjendada, viidates õigusdokumentidele (põhiseadus, rahvusvahelised lepingud, seadused), poliitikadokumentidele või omaksvõetud moraalipõhimõtete objektiivsele kajastusele. Ka siin on oluline tähise seos tähistatavate toodetega (ühe teenuse puhul avaliku korra või moraaliga vastuolus olev tähis võib olla neutraalne teise teenuse puhul) ning tähisega kokku puutuva avalikkusega, sh tarbijaskond (nt lastele suunatud teenuse puhul kaitsevõimetu tähis võib olla kaitstav täisealiste tarbijate puhul). Ilmselt ei saa vastuolu heade tavade taandada vastuolule määratlemata heade äritavade; samuti ei ole kõnealune õiguskaitset välistav asjaolu mõeldud asendama pahauskse kaubamärgi registreerimise keelu kohaldamise lünki.

Vaidlustaja ei ole eraldi põhjendanud, milles vaidlustatud tähise vastuolu avaliku korra või heade tavadega seisneb. Komisjon leiab, et vaidlustaja väide vastuolu esinemise kohta ei ole põhjendatud. Vaidlustatud kaubamärgi registreerimine (tegemist on registreerimist välistava asjaoluga, mitte küsimusega, kas mingi tähise kasutamine on lubatud) ei ole vastuolus ühegi ühiskonna või õiguskorra aluspõhimõttega ega ka omaksvõetud moraalipõhimõtetega.

6) Vaidlustaja on kolmandaks toetunud KaMS § 9 lg 1 p-le 8, mille kohaselt õiguskaitset ei saa tähis, mille registreerimisest tuleb keelduda Pariisi konventsiooni artikli 6ter alusel, kui registreerimiseks puudub õiguspäeva asutuse või ametiisiku kirjalik luba. Pariisi konventsiooni art 6ter lg 1a kohaselt on kokku lepitud lükata tagasi konventsiooni osalisriikide liidu riikide vappide, lippude ja teiste riiklike embleemide, nende poolt kehtestatud ametlike märkide ning kontroll- ja garantiimärkide, samuti kõige selle, mis heraldika seisukohalt on jälgendamine, registreerimine kaubamärgina või tema koostisosana, samuti keelata vastavate abinõudega nende kasutamine ilma pädevate organite loata. Lõike 3a kohaselt eelnenud sätete rakendamiseks on kokku lepitud teatada vastastikku Rahvusvahelise Büroo kaudu nende riiklike embleemide, ametlike kontroll- ja garantiimärkide nimestike vahetamise teel, mida nad soovivad või kavatsevad edaspidi seada sama artikli kaitse alla täies ulatuses või mõningate kitsendustega, samuti teatavad nad kõigist järgnevatest muudatustest, mida on nimestikus tehtud. Iga liidu liikmesriik paneb temale saadetud nimestikud sobivaks ajavahemikuks avalikuks tutvumiseks välja. Selline teatamine ei ole kohustuslik riigilippude suhtes.

Pariisi konventsiooni art 6ter lõike 1 kohaldamiseks on nõutav lõikes 3a nimetatud protseduuri järgimine. WIPO asjassepuutuvast andmebaasist (<https://www.wipo.int/ipdl-6ter/searchresult>) ilmneb, et „Stenbocki maja“ ei ole tähis, mida Eesti Vabariik Pariisi konventsiooni osalisena oleks Rahvusvahelise Büroole teatanud.

KaMS § 9 lg 1 p 8 viitab Pariisi konventsiooni artiklile 6ter tervikuna. Seega hõlmab see ka konventsiooni art 6ter lõiget 10, mille kohaselt ei takista eelnevad artikli sätted kasutamast konventsiooni artikli 6quinquies lõigu B p 3 kohaselt õigust – s.t moraali või avaliku korra vastasena või eksitavana – tagasi lükata või kehtetuks tunnistada kaubamärkide suhtes, mis sisaldavad selleks volituste puududes vappe, lippe ja teisi riiklike embleeme või ametlikke märke ja tempelmärke, mis on tarvitusele võetud liidu liikmesriigis (*des armoiries, drapeaux et autres emblèmes d'Etat, ou des signes et poinçons officiels adoptés par un pays de l'Union*). Niisiis kinnitatakse art 6ter lõikes 10 üksnes liidu riigi poolt konventsiooni art 6quinquies lg B p 3 kohaldamise õigust.

Komisjon märgib, et Pariisi konventsiooni art 6ter lõiget 10 arvestades ei ole „Stenbocki maja“ käsitletav Eesti Vabariigi vapi, lipu või muu riikliku embleemi ega tarvitusele võetud ametliku märgi ega tempelmärgina. Ilmselgelt ei ole Stenbocki maja vapp, lipp ega tempelmärk. Ametliku embleemi all on praktikas mõistetud muid sümboleid, mis tähistavad riigi suveräänsust, nt riigipitsat või riigipea ametiraha. Sellega samuti Stenbocki maja puhul ilmselt tegemist ei ole, kuna Eesti Vabariigi suveräänsus ei sõltu sellest, millises majas Vabariigi Valitsus oma istungeid peab. Riikliku märgi all on mõistetud sarnaselt tempelmärkidele tähiseid, millega riik garanteerib mingit staatust või kvaliteeti, nt maksumärgid. Vaidlustaja ei ole esitanud ühtegi tõendit, mis tõendaks „Stenbocki maja“ tunnustamist riikliku

embleemi või ametliku märgina. 2007. aasta Stenbocki maja stiiliraamat (vaidlustusavalduse lisa 18) on ebamäärase päritoluga dokument, milles rõhutatakse Stenbocki maja kui arhitektuuriobjekti väärtust. Selle lk 9 on toodud sümboliga logo, mis sisaldab suurtähelist teksti „STENBOCKI MAJA“ koos Stenbocki maja põhjafassaadi kujutava graafilise kujundusega. Järgnevatel stiiliraamatu lehtedel on toodud näidised samasuguse disainitud logo kasutamise kohta erinevas kontekstis, eranditult koos figuratiivse elemendiga. Stiiliraamatu lk 25 alates toodud visiitkaartide jne kujundusnäidistel esineb Stenbocki maja (*resp.* Stenbock house) osana Rahukohtu 3 aadressist või hoone tähistusena ilma aadressita (nt kutse üritusele Stenbocki majas, peaministri tänukaart „Parimate soovidega Stenbocki majast“). Ühelgi juhul ei ilmne, et sõnadel „Stenbocki maja“ on riikliku embleemi või ametliku sümboli tähendus.

Komisjon märgib, et Pariisi konventsiooni art 6quinquies lg B p 3 kohaldamise eelduseks on ka tähise eksitav olemus või vastuolu avaliku korra või heade tavadega. Eelnevast nähtuvalt ei ole need KaMS § 9 lg 1 p-dele 6 ja 7 vastavad nõuded täidetud.

Seega ei ole KaMS § 9 lg 1 p 8 kohaldatav.

7) Vaidlustaja on neljandaks toetunud KaMS § 9 lg 1 p-le 9, mille kohaselt õiguskaitset ei saa tähis, mis sisaldab lippu, vappi või muud sümbolit, millele Pariisi konventsiooni artiklis 6ter sätestatu ei laiene, kuid mille registreerimine on vastuolus avaliku huviga, ja puudub pädeva asutuse või ametiisiku kirjalik luba. Selliseks muuks sümboliks võib olla nt rahaühiku, organisatsiooni (sh rahvusvaheliseks organisatsiooniks mitte olev organisatsioon nt punase risti sümboli osas), asutuse või haldusüksuse sümbol, mida on ametlikult sellisena tunnustatud ja mille kaitsmiseks teiste isikute poolt kasutamise vastu on seega määratletud avalik huvi. Lisaks on praktikas rõhutatud, et asjassepuutuva avaliku tähise kasutamine kaubamärgina või kaubamärgi koosseisus, identsena või jäljendaval viisil, võiks avalikust eksitada sellega, et kaubamärgil (omanikul) arvatakse olevat mingi seos avaliku tähise (selle institutsiooniga, kelle sümbol see on; vt Üldkohtu 10.07.2013 otsus T-3/12, p-d 35–36, 40, 77-78).

Üldkohtu viidatud lahendi kohaselt on niisiis kõnealuse sätte kohaldamisel analoogia Pariisi konventsiooni art 6ter lõikega 1c, mille kohaselt liidu riigid ei ole kohustatud rakendama piiranguid rahvusvaheliste organisatsioonide tähistele, kui kaubamärgi kasutamine või registreerimine ei loo *üldsuses muljet seose olemasolust antud organisatsiooni ja vappide, lippude, embleemide, nimetuse lühendite või nimetuste vahel ja kui see kasutamine või registreerimine ei ole ilmselt suunatud üldsuse eksitamisele kasutaja ja organisatsiooni vahel eksisteeriva seose suhtes*.

Vaidlustaja on põhjendanud Pariisi konventsiooni kohaldamise kontekstis, et ta peab Stenbocki maja riigi oluliste institutsioonide asukohaks, täitevvõimu e igapäevase riigijuhtimise teostamise keskpunktiks ja sümboliks (riigi asutuse või valitsusasutuse nimetus ning kõrge sümboolse väärtusega tähis ja lisaks ka riiklik embleem või ametlik märk, mida kasutatakse ka ametlikus sümboolikas (näiteks valitsuse pressikonverentsi taustaseinal). „STENBOCKI MAJA“ stiiliraamat käsitleb selle kasutamise kohta; selle eraldi kasutusnäiteid erinevatel objektidel on esitatud tõendeid (lisa 17). Vaidlustaja ei ole seejuures esitanud tõendit, millest nähtuvalt oleks „Stenbocki maja“ lahus graafilisest kujutisest või isegi koos sellega tunnustatud ametlikuks sümboliks ega selgitanud sedagi, mis „Stenbocki maja“ lõpuks on – kas ehitis, selle nimi, kaubamärk, ametlik märk, logo, kunstiteadlaste kasutatav arhitektuuriobjekti nimetus või muu sümbol või tähis. Seega on komisjoni hinnangul õigus taotlejal, kes leidis, et vaidlustaja ei ole sisuliselt esile toonud argumente KaMS § 9 lg 1 p 9 kohaldamiseks (komisjoni hinnangul ei enne sisulist vaidlust ega selle käigus).

Vaatamata puudustele vaidlustaja argumentatsioonis leiab komisjon, et tähist „STENBOCKI MAJA“ saab lugeda sümboliks, mida KaMS § 9 lg 1 p 9 katab. Komisjon lähtub sellest, et vaidlustaja ja muud temaga samal aadressil tegutsevad täidesaatva võimu asutused on esitatud tõendite kohaselt alates 2000. aastast kasutanud lisaks kujundusega logole ka sõnalist tähist „STENBOCKI MAJA“, mh valitsuse pressiüritustel. Sõnalist tähist kasutatakse ilma kujunduseta ka kirjutavas pressis ja mõistagi suulises kommunikatsioonis.

Teiseks on vaja hinnata seda, kas vaidlustatav kaubamärk sisaldab vaidlustaja sümbolit. Vaidlustaja sümbol on „STENBOCKI MAJA“, mitte „STENBOCK“. Nagu taotleja on õigesti märkinud, puudub vaidlustajal igasugune õiguslik alus monopoliseerida Stenbocki nime. Vaidlustatud kaubamärk sisaldab üksnes sõna „STENBOCK“, mitte aga „STENBOCKI MAJA“. Need asjaolud ei välista siiski vastuolu puudumist KaMS § 9 lg 1 p-ga 9.

Komisjon toetub Üldkohtu praktikale (T-3/12 p 36), millest lähtudes tuleb EL kaubamärgi määrase artikli 7 lõike 1 punkti i ehk KaMS § 9 lg 1 p-ga 9 samasisulist sätet tõlgendada nii, et see keelab kaubamärgina ja selle osana registreerida EL kaubamärgi määrase artikli 7 lõike 1 punktis h (vastab KaMS §

9 lg 1 p 8) nimetamata embleeme sõltumata sellest, kas need embleemid on kujutatud identsel või vaid jäljendaval viisil. Samuti on leitud kohtupraktikas, et sättega antav kaitse on kohaldatav ka siis, kui avalikkus võib arvata selles kaubamärgis esineva tunnusemärgi, embleemi või vapimärgi kujutise tõttu, et see asutus, mille embleemile viidatakse, on andnud neile kaupadele või teenustele heakskiidu või tagatise, või et nad on selle asutusega muul viisil seotud (T-700/20 p 28).

Komisjon on seisukohal, et vaidlustatud kaubamärk jäljendab vaidlustaja sümbolit. Komisjon leiab, et vaidlustaja sümboli koosseisus oleva sõna MAJA puudumine vaidlustatud kaubamärgis ei muuda tarbija jaoks olulist ja meeldejäävat eristuvat osa ega vähenda riski, et tarbijal tekib ekslik seos vaidlustatud kaubamärgi ja vaidlustaja sümboli ning vastavalt taotleja ja Riigikantselei (ja temaga samal aadressil tegutsevate asutuste) vahel. Kaubamärk, mis sisaldab vaidlustaja sümboli olulisemat ja meeldejäävat eristuvat osa, võib viia tarbija arvamusele, et vaidlustaja on andnud taotleja poolt pakutavatele teenustele heakskiidu või tagatise, või et nad on vaidlustajaga muul viisil seotud. Lisaks võib tarbija taju kallutada seoste loomisele ka asjaolu, et kõnekeeles viidatakse Stenbocki majale ka lihtsalt kui Stenbockile, näiteks öeldes, et mingi üritus toimub Stenbockis. Seega oleks vaidlustatud kaubamärgi registreerimine vastuolus avaliku huviga.

Komisjon järeldeb, et KaMS § 9 lg 1 p 9 on kohaldatav vaidlustatud kaubamärgi õiguskaitset välistav asjaolu ning vaidlustusavaldus tuleb selle punkti alusel rahuldada.

8) Kuna komisjon on leidnud, et vaidlustusavaldus kuulub rahuldamisele absoluutse õiguskaitset välistava asjaolu alusel, ei ole otstarbekas ega vajalik hinnata KaMS § 10 lg 1 p-de 2, 3 ja 6 kohalduvust.

Kooskõlas KaMS § 41 lõikega 3 vaidlustusavalduse osalise või täieliku rahuldamise korral tühistab komisjon Patendiameti otsuse ja teeb kaubamärgi registreerimise kohta uue otsuse.

Tulenevalt eeltoodust ning lähtudes KaMS § 41 lõikest 3, § 72 lõigetest 13 ja 14 ning § 9 lg 1 p-st 9 ning TÕAS § 61 lõikest 1 otsustab komisjon:

rahuldada Riigikantselei vaidlustusavaldus, tühistada Patendiameti otsus AS ESTIKO kaubamärgi „STENBOCK“ (taotlus nr M201800794) registreerimise kohta ning keelduda nimetatud kaubamärgi registreerimisest KaMS § 9 lg 1 p 9 alusel.

Avalduse menetlusosaline, keda ei rahulda komisjoni otsus ja kes soovib jätkata vaidlust menetlusosaliste vahel hagimenetluse korras, võib esitada hagi kahe kuu jooksul komisjoni otsuse avaldamisest arvates. Hageja teavitab viivitamata komisjoni hagi esitamisest. Kui nimetatud hagi ei ole esitatud, jõustub komisjoni otsus kahe kuu möödumisel otsuse avaldamisest ja kuulub täitmisele. Kui hagi esitatakse, kuid kohus ei võta hagi menetlusse, jätab hagi läbi vaatamata või lõpetab menetluse otsust tegemata, jõustub komisjoni otsus vastava kohtumääruse jõustumise hetkest, kui kohtumäärusest ei tulene teisiti.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tanel Kalmet

Ingrid Matsina

Edith Sassian